

שיחות חיזוק

שיחות מפי
הרב אורן נזרית שליט"א

פרשת
חקת

שיחות חיזוק

פרשת
חקת

שיחות מפי הרב אורן נזרית שליט"א

מתוך סדרת הספרים שיחות חיזוק (ה' כרכים)
ניתן להשיג בטלפונים 0509013000, 0506491414
למעוניינים ניתן לקבל השיחה במייל toraoren@gmail.com

תוכן הענינים

ג	לא דברה תורה במתים	ג	לטהר את האדם שנטמא .....
ג	גדול זכותו של מי שלא בא לידו הצלת נפשות	ג	נקנסה מיתה על האנושות .....
ג	בנדאי צריך לומר על כל התכנית	ג	מיתה שבכל יום .....
ד	ושכר עבירה כנגד הפסדה	ג	התחדשות היצר היא בכל יום .....
ד	ואשיבה רגלי אל עדתיך	ד	אשר הפרה הריחני .....
ד	'מרבך תורה - מרבך חיים'	ד	בית המקדש "בית חיינו" .....
ט	נח היה קטן בעיניו ולא האמין בעצמו	ד	מצוה זו היא פלא נפלא .....
ט	למעלה מכפת הרקיע	ד	ונשלמה פרים שפנתנו .....
ט	מלחמת יעקב עם עשו	ה	'רשעים בהיהם קרויים מתים' .....
ט	זאת חקת התורה - עבודה בלי טעם וריח	ה	שני חדשים אלו הם ירחין דעשו .....
ט	לשמה ולעלו על נעם חלקנו	ה	כל רדפיה השיגוה .....
ט	להשאר קים בעקשנות בעבודת השם	ה	אסור לו להסתכל על הנפילות .....
י	תביעה גדולה במצב של מלחמה	ה	וביום פקדי ופקדתי .....
י	דבקות ישראל במצוות	ה	נקבע רחג פשיכא משיח צדקנו במהרה .....
י	העקר הוא האמונה	ו	ויחלש יהושע את עמלק .....
י	כל התורה - יהוד שמו יתברך	ו	אצל ה' אין "מעשה קטן ומעשה גדול" .....
י	פונת כל המצוות - אמונה	ז	המקום אשר אתה עומד עליו .....
י	הכל בהשגחה פרטית ממנו יתברך	ז	זוכה להביט בתמונה האמתית .....
י	מי שבמדדגה גדולה - מתגרה בו היצר יותר	ז	כל יהודי הוא צדיק יסוד עולם .....
י	אמונה אמיתית מתבטאת בדברים הקטנים	ח	ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת .....
י	נסיון דוד עם שמעי בן גרא	ח	בבית המקדש היו ממשוכים שפע לכל העולם .....
כ	רגל רביעי במרכבה	ח	גדלה מעלת עבודת התמיד .....
כ	דוד היה חי חיים של אמונה	ט	פונת רבנו ה'חתם סופר' בשעת הקריאת שמע .....
כ	התועלת שהיתה לדוד משמעי בן גרא	ט	להכניס דברים אלו לאברי הגוף .....
כ	קלם שליחים מאת הנורא היחיד	ט	להסתכל על המציאות בעין של גדלות .....
כ	להתגבר כארי - מול פתניו היצר המחליש	י	אדם גדול הוא ושמח במצוות .....
כ	המשכת הכחות מעת ברפת התורה	י	ישראל בני מלכים הם .....
כ	הכרעת התורה הקדושה לתקון העולם	י	חוק לאדם בשעת חלישות .....
כ	להתפלל על דמנו הנשפך	י	ענין המתת הפנימיות .....
כ	משלו הנפלא של הגר"ח מברסק	יא	הנפילה הראשונה של היצר .....
כ	להחשיב את החיים	יא	חטאם ופגמם של המרגלים .....
כ	כח הטהרה שבתורה הקדושה - על העבר ועל העתיד	יב	עבודתנו - לחיות את המצב העכשווי .....
כ	התמדת למוד התורה הקדושה בשבת	יב	ובינו לגדלת המוןהיר עליה .....
		יב	שתי בחינותיו של "בן איש חי" .....

ניתן להקדיש פרשיות לברכה והצלחה ולעילוי נשמת זכיו"ב
לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0506491414, 0509013000

שיחות חיזוק

לִיקָר וּלְהַחֲשִׁיב אֶת הָעֲבוּדָה הַתְּמִידִית

שיחת חזוק לליל שישי פרשת חקת, תשס"ו

בָּאָה בְּעֵבוֹר עוֹן וְחַטָּא, כִּי 'אֵין מִיתָה בְּלֹא חַטָּא' (שְׁפָת נה ע"א).

מִיתָה שְׁבָכַל יוֹם

וַיֵּשׁ סוּג שֶׁל מִיתָה - פְּנִימִית בְּיוֹתֵר, וְגַם הִיא נִמְשַׁכֶּת מִזְהֵמַת הַנַּחֵשׁ הַכִּלְיִת - שֶׁהִיא מִיתָה שְׁבָכַל יוֹם, שְׁבָחִינָת 'הַיּוֹם' שֶׁל הָאָדָם, מֵת וְחוֹלֵף וְעוֹבֵר מִן הָעוֹלָם. וְכִמוּ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (סְפָה נב ע"א): 'אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לֵקִישׁ: יִצְרוּ שֶׁל אָדָם מִתְגַּבֵּר עָלָיו בְּכָל יוֹם, וּמִבְקֵשׁ לְהִמִּיתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים לו, לב): "צוּפֵה רָשָׁע לְצַדִּיק, וּמִבְקֵשׁ לְהִמִּיתוֹ", וְאֵלְמֹלֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁעוֹזֵר לוֹ, אֵינּוּ יָכוֹל לוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: "ה' לֹא יַעֲזֹבֵנוּ בְּיָדוֹ, וְלֹא יִרְשָׁעֵנוּ בְּהַשְׁפָּטוֹ". עַד כָּאן לְשׁוֹן הַגְּמָרָא.

הַתְּחַדְּשׁוֹת הַיִּצָּר הֵיא בְּכָל יוֹם

כְּשֶׁאָדָם קָם בַּבֶּקֶר, עָלָיו לְבַדֵּק וּלְהַכִּיֵּן אֶת הַמַּצָּב שֶׁלוֹ. הַתְּחַדְּשׁוֹת שֶׁל הַיִּצָּר, הֵיא בְּכָל יוֹם מִמֶּשׁ. הַיִּצָּר הֵרַע גּוֹנֵב מִהָאָדָם אֶת הַיּוֹם, וּמִמִּית אוֹתוֹ מִיתָה רוּחַנִית, וּכְנֻגָד זֶה, נוֹתֵן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאָדָם בְּכָל יוֹם, חַיִּים חֲדָשִׁים, שֶׁיִּצָּר מֵהֶם הַתְּחַדְּשׁוֹת חֲדָשָׁה כְּנֻגָד הַתְּחַדְּשׁוֹת הַיִּצָּר.

כָּל עֲבוּדָתָנוּ וְחַיּוּתָנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה הֵיא, לְקַיֵּם אֶת מַאֲמַר הַפְּסוּק (דְּבָרִים ל, טו): "רְאֵה נִתְתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם, אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב, וְאֶת הַמּוֹת וְאֶת הָרָע", וְכִמוּ שֶׁהַתּוֹרָה מְצַוֶּה (בְּפָסוּק יט): "וּבַחֲרַת בְּחַיִּים, לְמַעַן תַּחֲיֶה אֶתְּךָ וְזָרְעֶךָ". עַל אֵלוֹ חַיִּים מְדַבֵּר? לֹא עַל חַיִּים טְבַעִיִּים שֶׁאָדָם נוֹשֵׂם וְחַי, אֲלֵא, רְצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁנַּחֲיֶה חַיִּים כְּאֵלוֹ הַמְּפָרְטִים בְּפָסוּק, "אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב", חַיִּים אֲמִתִּיִּים

בְּסִיעֵתָא דְשִׁמְיָא, נִשְׁתַּדַּל לְהַתְּבוֹנֵן בְּכִמָּה עֲנִינֵי חֲזוּק בְּחוּבַת הָאָדָם, לִיקָר וּלְהַחֲשִׁיב מְאֹד אֶת הָעֲבוּדָה הַתְּמִידִית שֶׁל כָּל יוֹם (וְכִמוּ שֶׁמְבַאֵר בְּסִפֵּר 'שִׁיחוֹת הַתְּחִזְקוֹת' תִּשְׁנ"ו-תִּשְׁנ"ט), וַיְהִי ה' אֲלֵקִינוּ עִמָּנוּ, שֶׁנִּזְכָּה עַל יְדֵי כֵּן לְהַתְּחַדֵּשׁ וּלְהַתְּאַמֵּץ בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם, בְּהַתְּעוֹרְרוֹת נִפְלְאוֹת שֶׁל אֱהָבָה וַיִּרְאָה, כְּרָצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ.

לְטַהֵר אֶת הָאָדָם שֶׁנִּטְמָא

הַנֵּה בְּפָרְשָׁתָנוּ, אָנוּ קוֹרְאִים בְּתוֹרָתָנוּ הַקְּדוּשָׁה, אֶת פְּרֻשַׁת פְּרָה אֲדָמָה, שֶׁעֲנִינָה לְטַהֵר אֶת הָאָדָם שֶׁנִּטְמָא בְּטִמְאַת מֵת, וְאֵף שֶׁלֹּאֲחֵר שֶׁנֶּחָרַב בֵּית מִקְדָּשָׁנוּ, נִגְנְזוּ מֵאֲתָנוּ אֶפְרָה, וְאֵינְנוּ יְכוֹלִים לְהַטְהֵר בְּפַעַל מִמֶּשׁ, אֵף עַל פִּי כֵּן, בְּכַח קְרִיאַת הַתּוֹרָה עַל הַסֵּדֶר, אָנוּ חוֹזְרִים לְמַצֵּב שֶׁהָיָה בּוֹ פְּרָה אֲדָמָה, וְעֲלִינוּ לְהוֹצִיא מֵעֲנֵן זֶה עֲצוֹת וְהַתְּחִזְקוֹת, אִיךְ לְהַכְשִׁיר לְבַנוּ לְאֲבִינוּ שֶׁבְּשָׂמַיִם.

נִקְנְסָה מִיתָה עַל הָאֲנוּשׁוֹת

וּמִקָּדָם, עָלִינוּ לְהַתְּבוֹנֵן בְּמַשְׁגַּח שֶׁל 'מִיתָה' - בְּכִלְל. כִּי הַנֵּה, בְּתַפִּישַׁת הָעוֹלָם הַרְגִּילָה, מִיתָה הֵיא הַמַּצָּב שֶׁפּוֹסְקַת חַיּוּתוֹ שֶׁל הָאָדָם לְאַחַר מָאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה, וְכִאֲשֶׁר נִשְׁמַתוֹ נִפְרָדַת מִגּוּפוֹ - הוּא מֵת, וּמוּכָל לְבֵית הַקְּבָרוֹת וְכוּ'. וְהָאֲמַת הֵיא, שֶׁכָּל עֲנֵן הַמִּיתָה, נִגְזֵר בְּעַת חַטָּא אָדָם הִרְאִשׁוֹן, כְּאֲשֶׁר בָּא נַחֵשׁ עַל חוּהָ, הַטִּיל בָּהּ זֵהֶמָה, וְאָז נִקְנְסָה מִיתָה עַל הָאֲנוּשׁוֹת. וְכִשְׁהָיָה בְּמַעֲמַד הַר סִינַי - פְּסָקָה זֵהֶמַתָּן, וְהָיָה יְכוֹלִים לְזַכּוֹת לְמַצָּב שֶׁל חַיּוּת תְּמִידִית בְּלִתֵּי פּוֹסְקַת, וְכִשְׁעָבְרוּ עַל חַטָּא הָעֵגֶל, שָׁב עֲנַשׁ הַמִּיתָה לְפָקֵד אֶת הָאֲנוּשׁוֹת. וְזוֹ בְּחִינַת מִיתָה בְּגִשְׁמִיּוֹת, שְׁגָם הֵיא, בְּעֵצָם,

של דבקות הבורא ושמחת הנפש בו יתברך. מחיים פאלו, רוצה היצר הרע להמית את האדם, ועליו לעמוד כנגדו בתקוף ועז, ולבחר בטוב ובחיים.

אפר הפרה הרוחני

נתבונן נא, מה היא מיתה גשמית? הלא האדם נשאר כמו שהיה, גם כאשר מת. ומה חסר בו? החיות! כמו כן הם החיים עצמם. יש בהם הרבה יותר מהחיות הגופנית, יש בחיים ממד רוחני עמוק תכן, וכאשר הממד הזה פוסק, והאדם נמצא רק עם חיים שמתחיים את גופו ותו לא, הרי שהוא נמצא בבחינת מיתה ממש, ואינו נקרא חי.

וזה הרעיון של אפר פרה שמטהר מטמאת מת - פי חיי מיתה שפאלו, הם הם החיים של טמאה נוראה, שאדם רחוק מהשם יתברך; ויש בנו את נקדת המיתה הזאת, ואפר פרה, וקריאת פרשתה ולמודה העמק, מסגלים לטהרנו מפל מיני טמאות, ולקדשנו ולטהרנו בקדשת השם יתברך, שנוזקה מעתה לנצח את היצר, ולחיות חיים טהורים כרצונו יתברך.

ועל כן, גם עתה, שאין לנו אפר פרה בפעל ממש - לטהרנו מהמיתה הגשמית, יש לנו, על כל פנים, את אפר הפרה הרוחנית, לטהרנו מטמאת המת הרוחנית, ולהתקרב מחדש אל השם יתברך, בעצם הידיעה, שכל יום שהולך ונופל תחת ממשלת היצר הרע, הוא מת ולא ישוב. וכשנכניס דברים אלו בלבנו, נוזקה אל הטהרה האמתית, ולנצל מינו פראוי.

בית המקדש "בית חיינו"

ועל כן, טמא מת אסור להכניס אל בית המקדש. כל סוד בית המקדש הוא ענין החיים; כשאדם היה נכנס לבית המקדש, היתה נמשכת עליו הארה נפלאה, והיה מרגיש את סי החיים, יתברך שמו, ועל כן נקרא בית המקדש "בית חיינו", כי שם צוה ה'

את הברכה, חיים עד העולם (תהלים קלג, ג). ואם אדם הוא טמא מת, שנדבק לבחינת הפך החיים ממש, נכנס למקום החיים הנצחיים - ענשו חמור ביותר.

מצוה זו היא פלא נפלא

מוכא במדרש (במדבר רבה יט, ו): 'ויקחו אליך פרה אדמה (במדבר יט, ב), אמר רבי יוסי ברבי חנינא, אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: לך אני מגלה טעם פרה, אבל לאחר - חקה'. כי במהותה הפנימי - שהוא ענין טהרה ממיטה רוחנית.

מצוה זו היא פלא נפלא. כי איך אפשר בכלל להיות טהור? איך אדם, שאבד את סוד החיים הרוחניים, נהיה טהור ומתקן? אבל משה רבנו זכה להשיג את ההשגה הזאת, ואותה הוא המשיך לכלליות נשמות ישראל.

ונשלמה פרים שפיתנו

כל מצוה, היא נר לנשמת האדם, כי "נר מצוה ותורה אור" (משלי ו, כג). וכאשר אי אפשר לקיים את המצוה כפשוטה וכתקונה, כמו מצות פרה שלא נתן לקימה בימינו, מחמת שנעדר מאתנו בית קדשנו ותפארתנו, הרי שאנו מקימים אותה בבחינת (הושע יד, ג): "ונשלמה פרים, שפיתנו", וכמו שאמרו חז"ל (מנחות קי ע"א): 'כל העוסק בתורת חטאת, פאלו הקריב חטאת וכו'. וכמו כן בעת, כאשר אנו זוכים להתבונן במצות פרה אדמה, הרי שנמשכת עלינו אותה טהרה, שהיתה נמשכת בעת שהיינו מקימים מצוה זו כפשוטה וכתקונה.

ויכבר כתב ה'אור החיים' הקדוש זי"ע, שהטעם שנאמר "זאת חקת התורה" ולא "זאת חקת הפרה", ללמדנו, שעקר טהרת פרה אדמה, הוא על ידי התורה עצמה. וזו לשונו: 'במה שאמר "זאת חקת התורה", פרוש - חקה זו של הטמאה ותנאי טהרתה,

תסבב מהתורה. כי על ידי שקבלו התורה, נעשו עם בני ישראל, דבר שהרוחנים השפלים תאביים להדבק בהם. עד פאן לשונו. ובפרט בזמננו, שאין את אפר הפרה בפעל, יש לנו להאמין בטְהֵרַת פְּרָה אֲדָמָה, הנמשכת על ידי עסק התורה.

רשעים בחייהם קרויים מתים'

כל יום, השם יתברך, נותן מתנה מחדש, שהם החיים של האדם, וכשאינו מנצל את החיים האלו, הרי הוא בבחינת (ברכות יח ע"ב): 'רשעים בחייהם קרויים מתים', כי אין החיים שלהם נקראים חיים. וזאת נחוץ לדעת, שכל מקום בתפלה שמזכירים ענין 'חיים' - טובב והולך רק על החיים האמתיים הללו, חיים של דבקות בבורא יתברך, חי החיים.

שני חדשים אלו הם ירחין דעשו'

פרשת חקת באה תמיד בסמיכות לחדש תמוז, שהוא ראשי תבות: זמני תשובה ממשמשים ובאים. בחדש זה מאיר דגל מחנה ראובן, וכח ראובן היה כח התשובה, כפי שנתבאר בארץ, בסוף הפרשה הקודמת.

הנה ימי בין המצרים ממשמשים ובאים. מצד אחד, שני חדשים אלו תמוז ואב, הם זמנים שארעו בהם כל הצרות והמלחמות לעם ישראל, חטא העגל, שבירת הלוחות, חטא המרגלים, חרבן בית המקדש פעמים וכו', שזהו (איכה א, ג): 'כל רדפיה השיגוה בין המצרים'; וכמו שהוא בכלליות עם ישראל, כך הוא בפרטות אצל כל אחד ואחד, שבשני חדשים אלו, שהם ירחין דעשו, יש התגברות היצר עצומה, וצריך להתגבר.

כל רדפיה השיגוה'

אבל מצד שני, כבר דרשו הקדמונים בדרך מליצה על הפסוק הזה - 'כל רדפיה השיגוה בין המצרים' - כל רדפי זה, הינו כל מי שמבקש לקיים (הושע ו, ג): 'נרדפה לדעת את

השם', יכול לזכות לזה, דיקא בעדן עקתא הזה, דוקא בימי בין המצרים, כי אז מאיר אור של תשובה מיחד במינו. כי ישראל קדושים, אשר בעת התרגשו עליהם המאצות הלא טובים הנזכרים - ידעו שאין על מי לסמוך, כי אם על אבינו שבשמים, ושברו לבכם מאד, והתגברו בכל עז ותעצומות, ואף שלבסוף נפלו ולא הצליחה תשובתם וקרבתם. אבל הרשימו דקדשה מהאורה הקדושה של תשובה והטהרות, ששרתה על עם ישראל באותם זמנים, מאירה בכל עת ועת, בהגיע אליו הזמנים, ומי שרוצה לאחז את עצמו באילן החיים של תשובה והתקדשות, יכול לאחז את עצמו ולהתחזק בו יתברך.

אסור לו להסתפל על הנפילות

וכמו אותם הראשונים, גם כל אחד ואחד במצבו, אסור לו להסתפל על הנפילות והמעידות, אלא להמשיך הלאה, בכל פעם, מתוך ידיעה שכל השתדלות וכל התאמצות, שוה למאד. אף כי נפל הרבה, מפל מקום - ההשתדלות תשובה מאד למעלה, בגבחי מרומים, אצל הרוצה בתשובה, יתברך שמו.

וביום פקדי ופקדתי

רבנו הקדוש מלובלין זי"ע, פרש את הפסוק (שמות לב, לד): 'וביום פקדי, ופקדתי עליהם חטאתם', הינו שלא רק את חטא העגל זוכר הקדוש ברוך הוא, כביכול, אלא גם את התהיות שקדמו לחטא; את ההתגבריות הקטנות, הנסיונות והמאמצים הרבים שלא לחטא, את כל אלו זוכר השם יתברך, ומרחם עלינו. ונמצא, שגם בזמן של חטא העגל היו נקודות של אור, רגעים של תשובה עמקים מאד, והם מתעוררים בכל שנה ושנה.

נקבע לחג, כשיבא משיח צדקנו במהרה

מובא בספר הקדוש 'תולדות אהרן' (להרב הקדוש רבי אהרן מזיטאמיר זי"ע, תלמיד הרב הקדוש

הַאֱלֹהִים אָנִי יְרֵא", וּבְזֶה כְּתִיב (דְּבָרִים כה, יח):
"וְלֹא יְרֵא אֱלֹהִים", יבֵּא בֶּן בְּנוֹ שֶׁאָמַר "אֵת
הַאֱלֹהִים אָנִי יְרֵא", וַיִּפְרַע מִמִּי שֶׁנֶּאֱמַר עָלָיו:
"וְלֹא יְרֵא אֱלֹהִים". "בְּחַר לָנוּ אֲנָשִׁים". מֵהוּ
אֲנָשִׁים? אֲנָשִׁים שֶׁל חֲכָמָה וּבִירָאת חֹטֵא;
עַד כֵּן לְשׁוֹנוֹ.

פְּרֻשֵׁת פֶּרֶה פּוֹתַחַת בְּ"זֹאת חֲקַת הַתּוֹרָה",
וּמְסִימַת בְּ"זֹאת הַתּוֹרָה, אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהֶל",
לְלַמֶּדְךָ, שֶׁהַפֶּרָה הַזֹּאת מְלַמֶּדֶת עַל יְכוּלַת
הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה לְטַהֵר מִטְּמֵאת מֵת; כִּי הַעוֹסֵק
בַּתּוֹרָה, זוֹכֵה לְהִיּוֹת נִקְרָא 'אִישׁ חַי' בְּאַמַּת,
מֵה שְׂאִין בֶּן מִי שְׂאִינוֹ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, שֶׁהוּא
בְּבַחֲיִנַת מֵת.

שְׁלֵשֶׁת הַחֲדָשִׁים הֵלְלוּ, לְמֵרוֹת שֶׁהֵם חֲדָשִׁים
'קָשִׁים', הֵם חֲדָשִׁים שֶׁל תְּשׁוּבָה, שֶׁל יְכַלֵּת
לְתַקֵּן תִּקּוֹן שָׁלֵם; וְהֵנָּה פְּרֻשֵׁת פֶּרֶה אֲדַמָּה,
שֶׁנִּקְרָאת בְּחֲדָשׁ זֶה, מְרַמֶּזֶת עַל הַתִּקּוּן -
שֶׁעוֹקֶרֶת אֵת הַחֹטֵא מֵעִקְרוֹ, שֶׁמְטַהֶרֶת מִטְּמֵאת
מֵת, וּמְמַשְׁכֶּת בְּחִינַת חַיִּים עַל הָאָדָם.

אֶצֶל ה' אֵין "מַעֲשֵׂה קִטָּן וּמַעֲשֵׂה גְדוֹל"
אֶחָת מֵעֲצוֹת הַיֵּצֵר לְהַטּוֹת אֵת הָאָדָם מִמְּסַלַת
הַחַיִּים הַנִּצְחָיִים, הִיא הַבְּרִיָּה הַלֵּא נְכוֹנָה,
הַמְּגַחֶכֶת, שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בֵּין דְּבָרִים גְּדוֹלִים,
לְבֵּין דְּבָרִים קְטָנִים שֶׁבִּלְתִּי נִחְשָׁבִים אֶצְלוֹ.
הוּא מַחְשִׁיב לְמוֹד אַרוּךְ - עִם שְׁעוֹת רְצוּפוֹת,
וּמְבַטֵּל בְּלִבּוֹ אֵיזָה לְמוֹד קִטָּן, מַחְשִׁיב שְׁבַת
מְרוֹמְמַת שֶׁל הַתְּעַלּוֹת, בְּצֵל צְדִיקִים וְאֲנָשִׁי
מַעֲשֵׂה, וּמְזַלְזֵל בְּ"סִתָּם" שְׁבַתוֹת, וְכֵן, כָּל בְּרָכָה
וּבְרָכָה שֶׁמְבָרֵךְ, אֵינוֹ מַחְשִׁיבָהּ, אֲלֵא אִם בֶּן
הִיא אֵינָה שְׂכִיחָה, כְּגוֹן 'בְּרַכַּת הַחֶמֶה', וְכִיּוֹצֵא.

וְצָרִיךְ לְדַעַת וּלְהֶאֱמִין, שֶׁאֶצֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, אֵין דְּבַר כְּזֶה, מַעֲשֵׂה קִטָּן וּמַעֲשֵׂה גְדוֹל,
יֵשׁ רַק דְּבַר אֶחָד: בְּחִינַת (שְׁמוֹת יט, ח): "כֹּל
אֲשֶׁר דָּבַר ה' - נַעֲשֶׂה", וְעֲלִינוּ לְקִיָּם כָּל דְּבַר
בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת לְכַתְּחִלָּה, וּמֵה שֶׁזָּכִינוּ לְקִיָּם
- עֲלִינוּ לְשִׁמּוֹחַ עַל זֶה. וְעַצַּת הַיֵּצֵר הַזֹּאת,
גּוֹרֶמֶת לְהַפְסִיד מֵהָאָדָם הַרְבֵּה קְדוּשׁוֹת. בַּהֲיִוֹת

מִבְּאֲרֵיטְשׁוּב זי"ע), וְזוֹ לְשׁוֹן קְדוּשׁוֹ (פְּרֻשֵׁת פְּנִיחָה):
'בְּכָל חֲדָשׁ, יֵשׁ צְרוּף אֶחָד מִשֵּׁם הַיְי"ה בְּרוּךְ
הוּא, מִי"ב צְרוּפֵי הַיְי"ה, וְחֲדָשׁ תַּמּוּז הוּא
הַצְּרוּף הַרְבִּיעִי. וְלִכְךָ, יֵשׁ בִּיהוּדָה שְׁבוֹ אוֹתִיּוֹת
הַיְי"ה - דְּל"ת בְּאַמְצַע, לְהוֹרוֹת עַל זֶה, שֶׁיְהוּדָה
הוּא בְּחֲדָשׁ הַרְבִּיעִי וּבוֹ צְרוּף הַרְבִּיעִי, וְלִכְךָ
יֵשׁ בְּזֶה הַחֲדָשׁ, תַּעֲנִית שְׂבָעָה עֶשְׂרֵת בְּתַמּוּז,
שְׁבוֹ בַּיּוֹם נִשְׁתַּבְּרוּ הַלּוּחוֹת, וְקָבְעוּ בוֹ תַּעֲנִית
לְדוֹרוֹת. וּלְפִי שְׁדוּד מְרַמֵּז בְּזֶה הַחֲדָשׁ, אָמְרוּ
חֲכָמִים (בְּבִלְקוּט אֵיכָה), שֶׁעֲתִידִים הֵרֵד צוּמוֹת,
שֶׁיִּתְהַפְּכוּ לְיָמִים טוֹבִים, כְּשִׁיבֵא מְשִׁיחַ צְדִיקֵנוּ,
בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ. וְהַיּוֹם טוֹב הָרֵאשׁוֹן מֵהֵרֵד,
יְהִי שְׂבָעָה עֶשְׂרֵת בְּתַמּוּז. וְכִשְׁיִהְיֶה הֵרֵד צוּמוֹת
ד' רְגָלִים - יְהִי בְּשָׁנָה ז' רְגָלִים, הַשְּׁלֵשָׁה
שֶׁהֵם עֶכְשָׁנוּ, פֶּסַח שְׁבוּעוֹת סְכוּת, וְהֵרֵד צוּמוֹת.
נִמְצָא, הֵם שְׂבָעָה, כְּנֶגֶד שְׂבָעָה רוּעִים. רַק
רֵאשׁוֹן מֵהֵרֵד רְגָלִים הַנוֹסְפִים, יְהִי י"ז בְּתַמּוּז
שְׁבוֹ נִשְׁתַּבְּרוּ הַלּוּחוֹת, שְׁבִי"ו עֶשְׂרֵת הַעֲגָל,
וּכִי"ז נִשְׁתַּבְּרוּ הַלּוּחוֹת. וְתִכְף כְּשֶׁעֲשׂוֹ הַעֲגָל,
רָאָה אֶהְרֵן שֶׁיְהִי עַל יְדֵי חֹטֵא זֶה, אֲרַבַּע
גְּלוּיּוֹת וְאַרְבָּעָה צוּמוֹת, וְכִשְׁיֵבֵא מְשִׁיחַ צְדִיקֵנוּ,
בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ, יִתְהַפְּכוּ לְיָמִים טוֹבִים, לְכָךְ
אָמַר לָהֶם (שְׁמוֹת לב, ה): "חַג לֵה', מְחַר".
וּפְרֻשׁ רַש"י בְּמַקּוֹם אַחֵר (דְּבָרִים ו, כ): 'יֵשׁ
מְחַר, שֶׁהוּא לְאַחַר זְמַן', וּלְפִי דְבָרֵינוּ אָמַר
'מְחַר מִמֶּשׁ', שְׁיוֹם מְחַר - שֶׁהוּא י"ז - נִקְבַּע
לְחַג, כְּשִׁיבֵא מְשִׁיחַ צְדִיקֵנוּ בְּמַהְרָה; עַד כֵּן
לְשׁוֹנוֹ. וְכֵן זֶה, הוּא כְּאֵמוֹר, מְחַמַּת שְׁבַתוֹךְ
חֹטֵא הַעֲגָל, הֵיוּ טְמוּנִים נִיצוּצֵי אוֹרָה שֶׁל
הַרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה לְרַב.

וַיַּחֲלֵשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת עַמְּלֹק

יְהוֹשֻׁעַ הָיָה לוֹחֵם בְּעַמְּלֹק, כְּמוֹ שְׂכַתּוֹב
(שְׁמוֹת יז, ט): "בְּחַר לָנוּ אֲנָשִׁים, וְצֵא הֲלָחֵם
בְּעַמְּלֹק", וַיַּחֲלֵשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת עַמְּלֹק וְאֵת עַמּוֹ,
לְפִי חֲרִב". וְאֵיחָד בְּמִדְרָשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה כו, ג):
'לָמָּה לְיְהוֹשֻׁעַ? אָמַר לוֹ: זְקֵנְךָ עַל יְדוֹ יִרְדּוּ
לְמַצְרַיִם, לֶךְ הַזְּדוּג עִם מִי שֶׁאַרְעֵה אוֹתָם
בְּעוֹלוֹתָם מִמַּצְרַיִם. דְּבַר אַחֵר, לָמָּה לְיְהוֹשֻׁעַ?
אָמַר לוֹ: זְקֵנְךָ אָמַר (בְּרֵאשִׁית מב, יח): "אֵת

שאין להן ערך בעיניו, כי הן קטנות ובלתי נחשבות, הרי שהרבה גופי ענינים של עבודת השם - יהיו נעדרים ממנו, ויגיע לבחינת מיתה רוחנית ממש. לא כן אם יהיה זהיר וזריז לנקר כל נקדה של עבודת השם, יחטף הוון נצחי, בכל יום ויום, אשרי לו ואשרי חלקו.

המקום אשר אתה עומד עליו

וכמו שהוא בבחינת המעשים הטובים, כך הוא בבחינת המקום - לא שיהיה לומר, שאם הייתי במקום אחר, הייתי יכול יותר טוב לעבד את השם יתברך. כי "המקום אשר אתה עומד עליו, אדמת קדש הוא" (שמות ג, ה), למקום שהביא אותך השם יתברך - שם מקומך, ומשם דוקא אתה חייב לעשות את רצונו של הקדוש ברוך הוא, ולא לחפש דמיונות של מקומות אחרים אפשריים.

זוכה להביט בתמונה האמתית

וזה סובב והולך בכל הפרטים. פתוי היצר חודר עמק, בכל פרט ופרט; הוא מדמה שאם היה חי בדור אחר, או שהיו לו רבנים מסימים, או תלמידים כאלו או אחרים, הייתה עלייתו בתורה או בתפלה גדולה יותר. אבל הכל דמיונות. זו נקדת המיתה של היצר - קרירותו של עמלק, בחינת עמלק, מבול ובלבול, היצר פשוט רוצה להמית את האדם. ובכח מצות פרה אדמה, חוזרים למצב החיים שמקדם, שזוכה להביט בתמונה האמתית.

כל יהודי הוא צדיק יסוד עולם

אימתא בתנא דבי אליהו (וישא פרק ה): 'בכל יום, יוצאים מלאכי חבלה לפני הקדוש ברוך הוא, לחבל את כל העולם כולו, ואלמלא בתי כנסיות ובתי מדרשות, שהיו תלמידי חכמים יושבין בהם ועוסקין בדברי תורה, היו מחבלין את כל העולם כולו - מיד, שנאמר (ישעיה נ,

ב): "מדוע באתי ואין איש, קראתי ואין עונה". עד כאן לשונו.

ואימתא בפרקי היכלות (בבתי, פרק ו אות ג): 'אמר רבי ישמעאל: סח לי וכו', ידידי! שב בחיני, ואגיד לך מה תהא על ישראל? ישבתי בחיקו, והיה מסתפל בי, ובכה. והיו הדמעות נופלות מעיניו ונפלות על פני. אמרתי לו: הדר זיו מרום! למה תבכה? אמר לי: ידידי, בא ואכניסך, ואודיעך מה גנוז לישראל עם קדש. תפשני והכניסני בחדרי חדרים, ולגנוזי גנוזים ולאוצרות של הפנקסים. ופתח והראני כמה צרות כתובות, צוררות, משנות זו מזו. אמרתי לו: הללו למי? אמר לי: לישראל. אמרתי לו: ויכולין לעמד בהם? אמר לי: למחר בא, ואודיעך צרות משנות מאלה. למחר, הכניסני לחדרי חדרים, והראני צרות משנות מהראשונות, אשר לחרב ולרעב ולשבי. אמרתי לו: הדר זיו, ישראל בלבד חטאו? אמר לי: בכל יום מתחדשות צרות רבות עליהם מאלה, וכשנכנסים לבתי כנסיות ועוזין "אמן יהא שמיה רבא", אין אנו מניחים אותם לצאת מחדרי חדרים; עד כאן לשון קדשו הנוראה.

ודברי רבותנו ז"ל אלו מלמדים, אשר כל יהודי, בכל פעלה שהוא עושה בעבודה שלו, לפי המצב שהוא נתון בו, הוא מסלק כל מיני גזרות קשות. ומה שהבעל דבר מרמה אותו, כאלו אין עבודתו חשובה - זהו שקר גמור, כי כל יהודי, הוא צדיק יסוד עולם, הוא מבעיר את כל העולם, ובכל דבר ממש, בכל סבר פנים יפות שהוא מראה לזולת. ובכל פעם שמקבל על עצמו אמונה, יודע אשר 'כל דעביד רחמנא - לטב עביד' (ברכות ט"ז ע"א), מעלה הוא שעשועים עליונים למעלה.

וכשיהודי יזכר את מעלתו וכחו, הרי שישתדל יותר ויותר, לעשות את מעשיו ביתר רצינות ואחריות, כי בכל תנועה שלו, הוא מכריע עולמות אין קץ. ומי לא יזדרז לתקן

מעשיו, ככל האפשר, בשמעו, אשר עליו ועל פעולותיו עומד כל העולם כלו?!

ועל נפלאותיה וטובותיה שבכל עת

כאשר אדם עושה את מה שהוא מצוה, ועובד את העבודה שעליו לעבד, מצד מה שסבב לו הקדוש ברוך הוא במהלך היום, נמשכים עליו חסדים עצומים לאין קץ. וכמו שאנו אומרים: "נודה לך, ונספר תהלתך, על חיינו המסורים בידך וכו', ועל נסיד שבכל יום עמנו, ועל נפלאותיה וטובותיה שבכל עת."

הקדוש ברוך הוא רוצה להוריד שפע קדוש בלי סוף, מדרך הטוב להיטיב; אנו רק נדרשים ליצר את הכלים, שעמם נוכל לקבל את השפע העליון הזה, שהן המצוות שצננו הקדוש ברוך הוא, שהם הכלים להשיג את האור העליון.

יצירת הכלים הזאת, מתחילה מהרגע שהאדם קם בבקר, או מבעוד ליל, לעבד את השם יתברך. בכל פרט ופרט שעושה - החל מאמירת תקון חצות, וכלה בכל מיני אמירות קדושות, תפלות וודוים, ברכות והודאות - כל אלו הן עבודות מפלגות ועליונות, ואל יאמר שהן דברים של מה בכך; כי סוף כל סוף, כלם עושים אותם, וגם הוא עושה אותם בכל יום, רק שהיצר מפתה לחשב, כי רק פעלה יוצאת מן הכלל - חשובה במרום. והאמת היא, שכל פעלה ופעלה, אף הנראית קטנה שבקטנות - מוצעת רקיעים.

בבית המקדש היו ממשיכים שפע לכל העולם

הנה בבית המקדש, שהוא "בית חיינו", היו עושים עבודות נוראות פאלו, שהיו ממשיכות שפע לכל העולם כלו, ולכל העולמות העליונים. וכתוב בקרבן התמיד (במדבר כח, ג, ד): "זה האשה, אשר תקריבו לה, כבשים בני שנה תמימים, שנים ליום, עלה תמיד. את הפכש אחד תעשה בבקר, ואת הפכש השני, תעשה בין הערבים"; והנה, "עולה תמיד" הזאת, היתה

עקר העבודה, עבודה תדירית וקבועה, לעשות נחת רוח לשם יתברך - דבר יום ביומו, וכנגד זה, תפלות שחרית ומנחה.

גדלה מעלת עבודת התמיד

מלבד העבודה התמידית, יש ימים של מוספים, נדרים ונדבות, אבל אף על פי כן, גדלה מעלת עבודת התמיד, כמו שכתוב בפסוק (במדבר כח, כד): "על עולת התמיד". ומוכא מצדיקים ז"ע, אשר זה שהפסוק נוקט לשון "על", הוא כי רצה להדגיש את מעלת העבודה התמידית, ולא כמו שחושבים, שרק לתפלה מיחדת במינה, יש מעלה; אלא צריך לדעת, שגם השחרית הקבועה, הרגילה, של כל יום, המנחה התדירה והערבית השגורה - מעשה יום יום, אפלו ללא אש התלהטות מיחדת בקרבת הצדיקים או זמן גרמא מסים, אלו התפלות עולות עד אין סוף ממש.

והנה למשל, בענין אמירת ברכות. כל אחד יכול לצייר לעצמו, איך נראית אמירת "ברכת החמה" הבאה אחת לעשרים ושמונה שנה, אשר כלם מתאספים, בכל מקומות מושבותיהם, ואומרים אותה בכנפי ברב עם, בהדור עצום ובכונה מיחדת, [וכונאי אין זה סתם, כי חביבה מצוה בשעתה (פסחים סח ע"ב), וזוהי הדרך להתרגש ביותר מאמירת ברכה נדירה שכזאת].

אבל בעצם, אין הבדל אמתי בינה לבין ברכת 'אשר יצר', למשל, אשר אומרים אותה בכל יום כמה פעמים, כי זוהי ברכה לאותו רבון עולמים ברוך הוא, וכונאי גם אותן ברכות השגורות, חזבות להאמר בכונה עליונה כראוי. אבל, אין אדם שם על לב, שכלפי מי שמברכין יתברך שמו, אין הבדל איזו ברכה אומרים, אם זו ברכה שנאמרת אחת לכ"ח שנה, או ברכה הנאמרת בכל יום. ולכן האיש הנלבב - יזהר מאד לברך כל ברכה שהיא, בכונה עצומה ונוראה, כי חביבה מצוה קבועה ותדירית, מאד מאד למעלה.

וְיָדוּעַ מַה שִּׁפְּרָשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (ספרי ו, ו),
עַל הַפְּסוּק (דְּבָרִים ו, ו): "אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה
הַיּוֹם" - לֹא יֵהיֶה בְּעֵינֶיךָ כְּדִיּוּטְגָמָא יִשְׁנָה
שָׂאִין אָדָם סוֹפְנָה (מחשיבה), אֶלָּא, כַּחֲדָשָׁה
שֶׁהִכַּל רְצִין לְקַרְאָתָהּ. [דִּיּוּטְגָמָא - מִצְוֹת הַמִּלֶּךָ
הַבָּאָה בַּמִּכְתָּב] (עין בְּרַש"י שם).

כּוֹנֵן רַבּוֹ ה'חֲתָם סוֹפֵר' בְּשַׁעַת הַקְּרִיאָת שְׁמֵעַ

וְאִיתָא בְּסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ 'דְּרָשׁוֹת חֲתָם סוֹפֵר'
(עמוד שני"ה, דְּרָשָׁה לז"ד אלו), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: "וְנִתְּתִי
מִטֵּר אֲרַצְכֶם בְּעֵתוֹ" (דְּבָרִים יא, יד), הַהֲתַעֲוֹרְרוֹת
לְמַעַלְהָ קוֹרָא 'מִטֵּר', כַּמּוּבָן. וְאָמַר 'יִוְרָה
וּמִלְקוֹשׁ', כִּי הַהֲתַעֲוֹרְרוֹת הֵרָאשׁוּנָה כַּתְּחִלַּת
הַבְּקָשָׁה, הוּא בְּחֵינַת 'יִוְרָה', וְשֵׁם אָנּוּ
מִתְּפַלְלִים: "הוֹרְנוּ ה' דְּרַבְּךָ", וּכְהֵא יִגְוֹנָא.
וּכְשֶׁהֲקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹנָה לָנוּ, וּמֵלָא בְּקִשְׁתָּנוּ
בְּרַחֲמִים לְמוֹל לְבַבְנוּ וּלְטַהְרוֹ, הֵינּוּ
הַהֲתַעֲוֹרְרוֹת הַשְּׁנִיָּה - נִקְרָא 'מִלְקוֹשׁ', וְהֵינּוּ
הֵם מִים טְהוֹרִים שִׁיזְרְקוּ עֲלֵינוּ. כִּי מִים, רֵאשִׁי
תְּבוֹת: מִטֵּר 'יִוְרָה מִלְקוֹשׁ'. וְאָמַר 'וְאִסְפַּתְּ
דְּגָנְךָ', הֵינּוּ הַכֹּל צְרִיכִים לְמַרִי חֵיטִי. וְתִירְשֶׁךָ,
פְּלִפּוֹל הַתּוֹרָה 'בֵּית הַיִּינִן'. וְתִירוֹשׁ יִנּוֹב
בְּתוֹלוֹת' (זְכַרְיָה יט, יז), לֵב אֶטּוֹם כַּבְּתוּלָה.
'וְיִצְהַרְךָ', הֵינּוּ סִתְרֵי תוֹרָה, 'אֵל תִּגְעוּ בְּמִשְׁחִי'
(תְּהִלִּים קה, טו), כִּי מִשׁוּחִים בְּשִׁמּוֹן בֵּית נִכְאֵת
סִתְרֵי, 'הֵבִיאֵנִי הַמֶּלֶךְ דְּרִירוֹ'. עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ.
וְכַתֵּב עַל זֶה בְּהַעֲרָה שֵׁם, מִשְׁמוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן,
מוֹרְנוּ רַבִּי שְׁלֵמָה אֶלְכַסְנֵדְרִי סוֹפֵר, שֶׁשָּׁמַע
מֵאֲבִיו הַגָּאוֹן רַבִּי שְׁמַעוֹן סוֹפֵר, בַּעַל ה'מִכְתָּב
סוֹפֵר' מִקְרָאקָא זי"ע (בְּן ה'חֲתָם סוֹפֵר), שֶׁזֶה
הוּא מְכוֹנֵן קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל קִדְשָׁת זְקֵנוּ,
רַבּוֹ ה'חֲתָם סוֹפֵר' זצ"ל, שֶׁכֵּף הָיָה מִתְּפוֹן
בְּשַׁעַת הַקְּרִיאַת שְׁמַע, (אֵת מַה שֶׁכָּתַב בְּדְרָשָׁה ז).

לְהַכְנִיס דְּבָרִים אֵלּוֹ לְאֲבָרֵי הַגּוֹף

רַבּוֹ ה'שִׁפְּת אָמַת' זי"ע, מְבָאָר (תְּבוּא תרל"ז),
וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: 'אִיתָא, מִקְדָּם יִקְבַּל עֲלָיו עַל
מַלְכוּת שְׁמַיִם, וְאַחַר כֵּךְ עַל מִצְוֹת. כִּי בְּאֵמַת,

הַתְּפַשְׁטוֹת הַשֶּׁכַּל וְהַשְּׁגָה תוֹךְ הַמַּעֲשִׂים, זֶה
בְּחֵינַת 'עַל מִצְוֹת', וּמִקְדָּם - פְּרָשַׁת 'שְׁמַע' -
הִיא הַכְּנָה וְהַשְּׁגָה הַדַּעַת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִי
הַיְמִיִּם-א כח, ט): "דַּע אֵת אֱלֹקֵי אֲבִיךָ". אַחַר
כֵּךְ, "שְׁמַע תִּשְׁמְעוּ", הִיא לְהַשְׁמִיעַ בְּפֶה,
לְהַכְנִיס דְּבָרִים אֵלּוֹ לְאֲבָרֵי הַגּוֹף, הוּא בְּאֵמַת
עַל יְדֵי כַח הַפֶּה, שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כַּחֲנֵן בְּפֶה;
עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

וְעֵינֵינוּ "לְהַכְנִיס דְּבָרִים אֵלּוֹ לְאֲבָרֵי הַגּוֹף",
הֵינּוּ שְׂאֵם הוּא עוֹשֶׂה אוֹתָם בְּחֻזֵק גְּדוֹל, הוּא
מוֹשֵׁף שְׁפַע גְּדוֹל, לְאֵין עֲרוּךְ, מֵאֲשֶׁר הוּא
עוֹשֶׂה אֵת זֶה בְּחִלְיִשׁוֹת. כִּי אָדָם עֵינֵי - אֵין
לוֹ כַח, הוּא מְבַלְבֵּל, וְאִזּוּ נִכְנָס בּוֹ יֵצֵר הָרַע
שֶׁל חִלְיִשׁוֹת... כִּי אִם לְמִשְׁל, הָיָה אָדָם יוֹדֵעַ
שְׁכַעַת הוּא רֵאשׁ הַשְּׁנָה, אוֹ יוֹם כְּפוֹר בְּשַׁעַת
תְּפִלַּת נְעִילָה, אִזּוּ כָּל הַעֲיִפּוֹת הֵיחָה סָרָה
מִמֶּנּוּ, כִּי נוֹפְלֵת עֲלָיו חֲרָדַת הַזְּמַן הַנוֹרָא,
שְׂאִזּוּ אֶסוּר לוֹ לְהֵיוֹת בְּחִלְיִשׁוֹת וּמִתְחַזֵּק כְּכֹל
יְכַלְתוּ; וְאִף שְׂזוֹ אָמַת, שֶׁצְרִיךְ לְהִתְחַזֵּק אִזּוּ
בִּיּוֹתֵר וְכוּ', אֶבֶל הַטְּעוֹת הֵיא, שְׁחוֹשֵׁב אֲשֶׁר
'זְמַן רְגִיל' אֵינּוּ מִשְׁהוּ מִיחַד, וְלִכֵּן אֶפְשֶׁר
לְהִתְעַצֵּל וּלְהַחְלֵשׁ, וְלִכֵּן צְרִיךְ לְהִזְהַר מִטְּעוֹת
זֹאת, וְלַעֲשׂוֹת לְעַצְמוֹ חֻזֵק עֲצוּם, גַּם בְּזְמַנֵּים
פְּשׁוּטִים. אָמְרוּ חַז"ל (סְנֵהֲדִין לו ע"א): 'כָּל
אֶחָד וְאֶחָד חַיֵּב לוֹמַר, בְּשִׁבְלֵי נִבְרָא הָעוֹלָם',
זֶה סוֹבֵב וְהוֹלֵךְ עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. אֶפְלוּ
בְּדַרְגָּתוֹ הַפְּשׁוּטָה, הוּא צְרִיךְ לְהִבִּין וְלִזְכֹּר,
כִּי בְּמַעֲשָׁיו הוּא מְכַרֵּעַ אֵת כָּל הָעוֹלָם, וְעַל
כֵּן כָּל עֲבוֹדָה שְׁלוֹ, צְרִיכָה לְהֵיוֹת בְּאֶפֶן כְּזֶה,
כְּאֵלוֹ בּוֹ תְלוּיִים כָּל הָעוֹלָמוֹת.

לְהַסְתַּכֵּל עַל הַמְּצִיאוֹת בְּעֵין שֶׁל גְּדֻלוֹת

כָּל אָדָם צְרִיךְ לְהַסְתַּכֵּל עַל הַמְּצִיאוֹת בְּעֵין
שֶׁל גְּדֻלוֹת. הִנֵּה כָּל יְהוּדִי, הוּא שֶׁיֵּךְ לְעַם
אֱלֹקֵי אֲבֹרָהֶם, שֶׁהִבְטִיחוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
"וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גְּדוֹל", וְגַם, אֲבֹרָהֶם אֲבִינוּ
בְּעַצְמוֹ הָיָה נִקְרָא (יְהוֹשֻׁעַ יד, טו): "הָאָדָם הַגְּדוֹל
בְּעַנְקִים" (ב"ר יד, ו), כִּי לְמוֹדוֹ הַקְּדוֹשׁ הָיָה,

לעבד את הקדוש ברוך הוא במחין גדולות, לא בעיפות ובחלשת המחין.

אדם גדול הוא ושמח במצות

והנה חז"ל הקדושים, גלו לנו מהותו של אדם 'גדול', כמו שאיתא בגמרא (ברכות ט' ע"ב): 'אמר ליה רבי אלעא לעולא: כי עילת להתם, שאיל בשלמא דרב ברונא אחי במעמד כל החבורה, דאדם גדול הוא ושמח במצות. זמנא חדא סמך גאלה לתפלה, ולא פסיק חוכא מפמיה כלה יומא'.

ואמר לו רבי אלעא לעולא, כאשר אתה נכנס לשם, תשאל בשלומי של רב ברונא אחי במעמד כל החבורה, כי הוא אדם גדול ושמח במצות. יום אחד הוא הסמיך גאלה לתפלה, ולא פסק חיוך ממנו כל היום].

והנה מכאן ראיה, שהלשון 'גדלות', מכוננת כתאר למי ששמח במצות; כי הוא מסתכל במבט של גדלות על כל מציאותו הרוחנית, הוא יודע, שאין קיום מצוותיו דבר של מה בכך, ועל כן, כאשר הוא זוכה לקיים מצוה - הוא שמח על קיומה פעל כל הון דעלמא, בהיותו מקיים בזה את כל העולמות העליונים והתחתונים, אשרי לו ואשרי חלקו.

ישראל בני מלכים הם

וזה סוד מה שנקראים ישראל (שמות יט, ו): "ממלכת כהנים וגוי קדוש". הינו, ישראל בני מלכים הם (שבת טז ע"א), ונרכו של מלך, שאינו עושה שום פעולה בסתם, אלא, כל דבר שעושה, הוא דבר גדול...

ועל כן, אין להתניחס לפעולות הרוחניות שלנו, כדרך שמסתכלים על שאר הנהגות החיים, שבדרך גדול משקיעים אחריות וכבוד ראש, ואלו לדברים הקטנים - אין משמעות. כי לא כן ברוחניות - או אפילו בגשמיות שעל פי תורה, שם לכל דבר יש משמעות ואחריות, כי יהודי הוא מלך, ומעשי המלך

הם מעשים עם אחריות ותוצאות. וכתוב (דברים לב, ט): "יעקב חבל נחלתו", לכל יהודי יש איזה חלק בעולם, ועל אותו חלק - הוא מפקד, ומעשיו מכריעים אותו חלק, וכשיתבונן בדבר זה, כמה יזהר על כל פרט ופרט.

חיוק לאדם בשעת חלישות

עוד חיוק יש לאדם בשעת חלישות, שעליו לדעת, כי מדרך הטוב להיטיב, ואם האדם אינו נותן לקדוש ברוך הוא להיטיב עמו, כביכול, הרי שהוא מצער את הקדוש ברוך הוא. על כן, בכל פעם שנחלש, יזכיר לעצמו את גדל תאותו של הקדוש ברוך הוא להיטיב עמו, ואז תשתוקק נפשו לעבודת השם יתברך.

כמו כן, טעם נוסף שיש להתחזק, בעקר בעת חלישות הוא, כי כאשר יעבד את הקדוש ברוך הוא בהתאמצות, גם כשלא נח לו, וקשה לו מאד, הרי שבזה הוא מזדכך ומתקדש לגמרי, מה שלא היה זוכה אם לא היה לו קשי.

ענין המתת הפנימיות

ענין "מבקש המיתו" שרוצה היצר הרע, הוא גם ענין המתת הפנימיות, שאין רואים שום דבר פנימי, רק את החיצוניות. הרי לפני החטא של אדם הראשון, היה מצב שהוא בבחינת (דברים ד, ד): "ואתם הדבקים בה אלקיכם, חיים כלכם היום". ואלו כיום, מה אנו רואים? האם פרסמו באיזה כתב-עת תורני, [חרדי, הקדוש ביותר] דיעה מרעיש, שהיה יהודי שהתפלל תפלת עמידה של ערבית בחזק גדול, ועל ידי זה מנע אסונות עצומים? או: יהודי למד שעה ועל ידו ירד שפע קדוש לעולם? או: יהודי אחר הלך ברחוב פלוני, ומאד השתדל לשמר את עיניו, ועל ידי זה הכניס טהרה בלבות עם ישראל? עדין לא מצאנו מודעות כאלה בעתונים. והטעם הנראה לכך הוא, כי חושבים שתפלה... כלם מתפללים! ומה כבר עושה שעה אחת של למוד תורה? היהודי הזה, באמת שומר את

רק מה שנחשב לגדלות, לפי הבנתם, ובפחות
מכך - לא רצו 'להסתפק'.

כך היצר הרע מטעה את האדם. הוא
מראה לו שבמצבו כעת - אין עבודתו חשובה
כלל, אולי בהמשך, אולי בזמן אחר וכו',
אבל כעת - 'אין שום סכוי שתוכל להתחזק
ולעשות טוב'. אלו הם דמיונות שקריים ולא
נכונים, פי עקר העבודה הוא, לפי מצב של
המציאות שהאדם נמצא בה.

חטאם ופגמם של המרגלים

וזה היה גם כל חטאם ופגמם של המרגלים.
מוכא בזהר הקדוש, שהם הוציאו את דבת
הארץ, מפני שחששו שלא יהיו ראשים
ונישאים בארץ ישראל, ועל כן רצו לעכב
את כניסת ישראל לארץ. ואף שאין לנו שום
השגה בדברים אלו, אבל לפי פשוטו, הדבר
הזה נורא מאד! ויש להבין זאת על פי דרכנו,
כי הם לא היו מסגלים להבין איך אפשר
לעבד את הקדוש ברוך הוא בכחינת 'רגלים',
או בשיא הפשטות, אלא רק בכחינה הגבוהה
בלבד. הם רצו לעבד את הקדוש ברוך הוא,
רק כשהם נמצאים בדרגה העליונה, ולא
הסכימו לעבודה של דרגה פחותה.

ענין זה נובע גם מענוה פסולה. כי אם
אדם היה מאמין שגם הדברים הקטנים שלו
חשובים ביותר, לא היה נזקק ללכת בגדולות
ובגפלות דיקא, אלא היה עובד את הקדוש
ברוך הוא על ידי כל דבר. ומוכא בספר
הקדוש 'תולדות יעקב יוסף' (פרשת עקב אות
ד): 'שמעתי ממורי (הבעל שם טוב הקדוש ז"ע),
שרב ענותנותו של האדם, גורם שנתרחק
מעבודת השם יתברך; שמצד שפלותו, אינו
מאמין פי האדם גורם על ידי תפלתו ותורתו,
שפע אל כל העולמות, וגם המלאכים נזונים
על ידי תורתו ותפלתו, שאלו היה מאמין זה,
כמה היה עובד ה' בשמחה וביראה מרב כל,
והיה נזהר בכל אות דתנועה ומלה, לאמרה
דיקא יאות [כראוי]; עד כאן לשון קדשו.

עיניו וזו עבודה גדולה, אמנם בחיצוניות -
לא נראה מה שהציל פעל הגן ושמר, ולא
מפרסמים - בדרך כלל - רק מה שהיצר
מראה, שהם דברים החיצונים בלבד.

ואף שאיננו מתכוננים בפשוטו, שיהיו
עתונים כאלו וכו', אבל בעמק, הבה נתבונן:
זה הרי באמת לא נחשב אצל אנשים. אף
אם היה שיך לפרסם דבר כזה - זה לא היה
תופס מקום, וגם לא היו מאמינים למהלך
הזה, בגלל שאנו שרויים בבחינה של 'מיתה',
שרואים רק גוף ללא נשמה.

אם אדם היה יודע, שההצלה שלו לכלל
ישראל, על ידי מעשה טוב כזה או אחר,
תכתב לדור אחרון, חקוקה לעין כל, היה
משתדל ללא גבול. רק כיון שאינו רואה את
המצב המשתנה של פעילותו החיובית, הרי
שהוא נמצא עם עצמו בדה, ואינו מסגל
להחשיב את עשייתו בעינים של כלל, במבט
של גדלות - להבין ולהאמין, כי בזה הוא
מכריע את כל העולם כלו.

הנפילה הראשונה של היצר

וזאת היתה הנפילה הראשונה. כשהנחש,
הוא היצר, אמר (בראשית ג, ה): "והייתם כאלקים
ידעי טוב ורע", הוא בעצם בטל את העבודה
האנושית הפשוטה, ופתה אותם, בדרך פתוי
היצר בכל הדורות, להחשיב רק את העבודה
הגדולה של "והייתם כאלקים", אבל להיות
כאדם פשוט ולעבד את הבורא - את זה הוא
אינו סובל.

וזה גם מה שהיה בנפילה השניה של חטא
העגל. הם בקשו: "עשה לנו אלהים אשר
ילכו לפנינו, כי זה משה האיש, אשר העלנו
מארץ מצרים, לא ידענו מה היה לו" (שמות
לב, כג). הם מאנו להספים שיהיה להם מנהיג
כמו אהרן הכהן, אלא רצו דוקא את משה
רבנו, שהוא מחציו ולמעלה אלקים, ומחציו
ולמטה איש (דברים רבה יא, ג). הם החשיבו

עבודתנו - לחיות את המצב העכשווי

בפרשה הקודמת, הזכרנו את הענין של "שליחות של המשלח", כי אין נפקא מינה לאיזו שליחות משתלח השליח, אם זה לתפלת 'כל נדר' או לברכת 'אשר יצר', למעשה קטן, או לארגן למשפחה נזקקת מאה אלה דולר וכו'. כי אם מסתכלים על בחינת "כל אשר דבר ה' - נעשה", אין עושים שום חלקה בין דברים גדולים לדברים קטנים, אלא עושים את כל מה שאפשר - למען שמו באהבה.

אלו הם החיים האמתיים! עבודתנו היא לחיות את המצב העכשווי, ורק כך אנו מכינים בשם חיים, וכמו שכתוב (תהלים קטו, יז): "לא המתים יהללו ה'". אי אפשר להלל את הקדוש ברוך הוא במצב של מיתה, שהיא, כאמור, הסתכלות שטחית, ולדמות שהמצב שלי אינו פועל, אלא תמיד, צריך להודות לה' מתוך חיות קדשה שנתן ביום הזה, וזה מה שכתוב (ישעיה לח, יט): "חי חי, הוא יודך, כמוני היום", שהחיות להודות לה', צריכה לבוא לידי בטוי, כפי המציאות של כל יום.

וזה מה שאנו אומרים בתפלה: "וכל החיים יודוך סלה", וכמו שכתוב (תהלים קד, לג): "אשריה לה' בחיי", בחיים שנתן לי הקדוש ברוך הוא. החיים מחלקים לימים, ולכל יום יש את השפע הקדוש שלו, שעמו אני יכול ומסוגל לעבד את השם יתברך, ולא לחפש ימים ומקומות, הזדמנויות ומאנעות אחרים.

יבינו לגדלת המזהיר עליה

וכתב רבנו יונה בספרו 'שערי תשובה' (שער שלישי אות כג): 'ודע, כי הירא את דבר השם, יחמיר, וידקדק, וישים נפשו בכפו, על מצוה קלה כמו על החמורות, כי לא יבינו לאשר המצוה הזאת קלה - לעמת החמורות, אף יבינו לגדלת המזהיר עליה, יתברך. ופקח עיניו היטב לראות, כי העקר הנכבד הזה נתבאר בתורה, כי נכתב על מצות הקימה מפני השיבה, כמו

שנכתב על מצות מורא אביו ואמו ושמירת השבת, אני ה'; עד כאן לשונו.

שתי בחינותיו של "בן איש חי"

מוכא בגמרא (ברכות יח ע"ב): "כי החיים, יודעים שימתו" - אלו צדיקים, שבמיתתן קרויים חיים, שנאמר, (דברי הימים א יא, כב): "בניה בן יהודע בן איש חיל, רב פעלים מקבצאל, הוא הבה את שני אריאל מואב, והוא ירד והכה את הארי, בתוך הבור, ביום השלג": "בן איש חי", אטו כולי עלמא בני מתי ניהו? אלא "בן איש חי" - שאפלו במיתתו קרוי 'חי'. "רב פעלים מקבצאל" - שרבה וקבץ פעלים לתורה. "והוא הבה את שני אריאל מואב" - שלא הניח כמותו, לא במקדש ראשון ולא במקדש שני. "והוא ירד והכה את הארי, בתוך הבור, ביום השלג", איכא דאמרי, דתבר גזיזי דברדא ונחת וטבל. איכא דאמרי, דתנא ספרא דבי רב ביומא דסיתוא; עד כאן לשון הגמרא.

הנה, בנייהו נקרא "בן איש חי", הינו שחי חיים אמתיים. עלינו להתבונן בשתי הלשונות של הגמרא, על הפסוק: "והוא ירד והכה את הארי, בתוך הבור, ביום השלג". הלשון הראשונה היא, שהוא שבר את הקרח וירד וטבל. והלשון השנייה, שהוא למד את ספר תורת כהנים ביום הסתר.

לפי הלשון הראשונה, הינו שהיתה לו התחזקות לחיות את החיים האמתיים, גם במצבים קשים, כאשר הוא נמצא בקרירות, בתוך הבור, מלא שלג וקרח רותני, הכל הולך פה קשה, יש נפילות גדולות בהרבה תחומים, ובפרט בענין קדש עצמך במתן לך' (במות כ' ע"א), הכל מלא בלבולים, כחות הסטרא אחרא, יורים עליו מכל הכוונים.

ואמר הרב הקדוש, רבי מנחם מענדל מקאצק ז"ע, אשר פרשת קדושים מתחלת (ויקרא יט, ב): 'קדשים תהיו', ומסתימת (שם כ,

(כו): 'דמיהם בם'. אף שיעלה בדמך - "קדוש תהיה". כתוב (יחזקאל טו, ו): "ואעבר עליך, ואראך מתבוססת בדמך, ואמר לך בדמך חיי", פי גם כפאשר יש פצועים במלחמת הקדשה, המתבוססים בדמם, הינו במאבקם העקש לשורד בקדשה, אף על פי כן "בדמך חיי", לנסות לדלות משם, למרות כל המאבקים, איזו שארית חיות של חיים אמתיים, שיתקיים (בראשית מה, כו): "עוד יוסף חי".

וזהו שלצד התאר "בן איש חי", הינו שחי חיים אמתיים - המשיך לתארו בפנוי "רב פעלים", הינו שמגלה את דרך עלייתו. פי כל התחזקותו היתה, שהבין אשר כל הפעולות שעושה, הן פעולות גדולות, גם במצבים החלשים ביותר... ודיקא על ידי זה "הפה את הארי" - שנצח את כלליות הקלפות, גם בזמני נפילה וחלשה רוחנית.

הלשון השניה, שלמד ספר תורת כהנים ביום סתו. יום זה קשה ללמוד, אבל הוא התחזק ללמד את הסדרים למרות הקשי. וזו התחזקות עצומה לאדם, שלמרות שהחיים לא פשוטים, ויש המון נסיונות ותמורות, העבודה היא, שלא להסתפל על מציאות של "תוף הבור", או מציאות של "יום סתו" חרפי ואפל, אלא להמשיך בסדרים הקבועים, להתמיד בלמוד התורה הקדושה ללא הרף, כי זה עקר החיות של האדם - לעסק בתורה. ולכן זכה לתאר הנכבד ביותר, "שאפלו במיתתו - נקרא חי".

לא דברה תורה במתים

וכתב רבנו צדוק הכהן מלובלין זי"ע (דברי סופרים אות ו), וזו לשונו: 'לא דברה תורה במתים, אותם שבחיהם קרוים מתים (ברכות יח ע"ב): ובתמיד (לב ע"א): 'מה יעשה אדם ויחיה? ימית את עצמו! מה יעשה אדם וימות? יחיה את עצמו. ואין נקרא חי, אלא הדבוק בהשם יתברך, כמו שנאמר (דברים ד, ד): "ואתם הדבקים וגו', חיים כלכם". ואין

נקרא חי, אלא כשהחיות דבוק בו ואין נפרד, ועל כן אמרו (ברכות יח ע"ב): "בן איש חי" - צדיקים שבמיתתן קרוים חיים, וזהו נקרא חי סתם, דאין חיות, אלא הנמשך מחי העולמים, כמו שנאמר (נחמיה ט, ו): "ואתה מחיה את כלם", וזולת זה אינו חיות, וכמו שהוא יתברך קים לעד, כך החיות הנמשך ממנו; עד כאן לשונו.

גדול זכותו של מי שלא בא לידו הצלת נפשות

כתב מרן בשלחן ערוך (יורה דעה סימן רנא סעיף יד): 'כולים לשנות, אפלו מתלמוד תורה, לצורך שלשים פשיטתים להגמון בכל שנה, לפי שהוא הצלת נפשות, שאם לא יתפשו עמו, יש כמה עניים שאין להם לתן, ויכוס ויפשיטום ערמים'.

וכתב על זה ה'טורי זקב' (סעיף קטן ו): 'רש"ל הקשה על זה. ותמה, הלא מסקינן סוף פרק קמא דמגלה: גדולה תלמוד תורה, יותר מהצלת נפשות, עד כאן לשונו. ואין כאן קשיא, דודאי אין לך דבר עומד בפני פקוח נפש, אלא דהתם אומר, דיותר יש זכות למי שזוכה לעסק בתורה ולא בא לידו הצלת נפשות, ממי שבא לידו הצלת נפשות, ועל ידי כך צריך לבטל תלמוד תורה ולעסק בהצלת נפש'. עד כאן לשון ה'טורי זקב'.

וכמו כן יש אדם, שמציל הרבה נפשות בפעל, מפל מקום צריך לידע, שהיגע בתורתו - שאין לפניו את מצות ההצלה בפעל - מציל הרבה יותר נפשות, אף שזה לא נראה לעין.

בדאי צריך לותר על כל התכנית

כתב הרמ"א (ארח חיים סימן תרנא סעיף א): 'על מצוות "לא תעשה", יתן כל ממונו קדם שיעבר'; ועל פי זה, אומרים בשם הרב הקדוש, רבי אברהם מרדכי בעל ה'אמרי אמת' מגור זי"ע, שאם, למשל, יש תכנית

המדבר בלעבר את פי השם יתברך, אף בעברה קלה שבקלות.

ואשיבה רגלי אל עדתיך

כמו כן הוא פאשר המדבר בבטול תורה, וכנזכר למעלה מדברי ה'טורי זהב'. מובא בספר הקדוש 'בית אהרן', דוד המלך היה מלך, והיה יכול להיות כלו שקוע רק בעסקנות, אבל נפשו חשקה בעבודת השם באמת, וידע שיכול לפעל יותר על ידי למוד התורה, לכן אמר (תהלים קיט, נט): "חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדתיך"; ואיתא על זה במדרש (ויקרא רבה לה, א): אמר דוד, רבוננו של עולם! בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר: למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך, והיו רגלי מביאות אותי לבתי פנסיות ולבתי מדרשות, הדא הוא דכתיב: "ואשיבה רגלי אל עדתיך". רב הונא בשם רבי אחא אמר, חשבתי מתן שכרן של מצות והפסדן של עברות - ואשיבה רגלי אל עדתיך. עד כאן לשון המדרש. הינו שחשב את מעלת למוד התורה, כנגד כל מיני עסקנות, ואז הבין שהעקר הוא למוד התורה, ואין למעלה הימנו.

'מרבך תורה - מרבך חיים'

מספר, אשר בזמן ה'חפץ חיים' ז"ע, היה נדיב שבקש להקים בית חולים, והחל במסע התרמות, שכל אחד יתרם מטה אחת לחולה, וכיוצא בזה. ונגש אל ה'חפץ חיים' ושאלו: "האם בני הישיבה ישתתפו אף הם, ויתרמו מטה אחת או שתיים?" ענה ואמר לו ה'חפץ חיים': "דע לך! שכל אחד מבני הישיבה תורם כחמשים מטות, אם לא יותר..." וכשהתפלא הלה: "הכיצד?" השיבו ה'חפץ חיים': "דע לך, שבכח למוד התורה של בני הישיבה, נצולים כמה וכמה אנשים מחלי וממיתה, כמו שאמרו (אבות ב, ז): 'מרבך תורה - מרבך חיים'". זהו מצב של 'אחריות'. נתאר לעצמנו שלכל אחד מלומדי התורה, היו

להקים בית גדול שמגדלים בו תורה ותפלה, ואף גם הצלת נפשות בגשמיות וברוחניות, ויש אפשרות להקים את הבנין הזה, באפן שעוברים על אסור אחד מאסורי לשון הרע, למשל... על ידי שאומרים איזה דבר רע על אדם מישראל באפן האסור על פי הלכה, ואם לא יאמרו המשפט הזה, לא יקום הבנין - בנדאי צריך לותר על כל התכנית, ולא לומר את המשפט, כי גם זה נכלל 'גדול תלמוד תורה מהצלת נפשות', כי כשלוּמדים על מנת לקיים - הרי שזה מועיל, הרבה יותר מכל מיני תכניות הצלה שבעולם.

ושכר עבירה כנגד הפסדה

וזה נכלל במה שאמרת הגמרא (בבא בתרא עח ע"א): 'אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן, מאי דכתיב, (במדבר כא, כז): "על כן יאמרו המשלים בואו חשבון" וגו'. "המושלים" - אלו המושלים ביצרם. "בואו חשבון" - בואו ונחשב חשבוננו של עולם, הפסד מצוה כנגד שכרה, ושכר עבירה כנגד הפסדה. "תבנה ותכונן" - אם אתה עושה כן, תבנה בעולם הזה, ותכונן לעולם הבא; כי אף שיש לו תכניות הצלה ליהדות ולאנושות - מרחיקות לכת, אבל אם זה בא בבחינת "שכר עברה", שהוא צריך לעבר בדרך איזו עברה קלה, עליו לחשב שכר עברה כנגד הפסדה, מה שתפסיד העברה הזאת, הרבה יותר מאשר הרוח שהוא מדמה להרויח במה שמתכנן.

ואף שהיצר הרע מפתה מאד, ואומר: "מי כבר יזכר את המשפט של לשון הרע שנאמר עכשו כלאחר יד, מפה לאנן, לעמת בנין מפאָר שיעמד שנים רבות, ויפיץ מתוכו אור גדול של תורה וחסד וכו', האם לא כדאי להחליק קצת, ולומר אלו מלים, והכל יבוא על מקומו בשלום...?" התשובה היא: לא! עברה אחת, שנראית קלה שבקלות, יכולה להחריב עולמות רבים. ואין לעשות שום חשבון, אפלו מה שנואָה צודק בהחלט, פאָשר

ממתנינים ליד מקום למודו כמאתים איש, ובסיומו, היו פונים אליו להודות לו על מה שהעניק להם בלמודו, הן בהארכת חיים, בשלום בית, בהסדר בעבודה וכו', פי אכן יש לאיש הלומד אחריות - הוא מציל עולם ומלואו.

ואדם צריך ליקר מאד את הלמוד, אפלו למוד של כמה דקות - ולא רק להאמין בנה ולדבר מזה, אלא ממש 'לחיות' את זה, שכל מלה של תורה שמוציא מפיו, היא לאין ערוף. ובאמת תלוי דבר זה, בערך שהאדם עצמו מעריך את למודו, על דרך 'במדה שאדם מודד' - בה מודדים לו' (סוטה ח' ע"א). פי כשאדם מחשיב מאד את רגעי תורתו, הרי שגם בשמים מחשיבים אותם, ונשפעים לו על ידי זה כחות רוחניים עד אין סוף.

ומספרת הגמרא (תגינה ה' ע"ב): רב אידי אבוי דרבי יעקב בר אידי, הנה רגיל דהנה אזיל תלתא ירחי באורחא, וחד יומא בבי רב, והווי קרו ליה רבנן: "בר בי רב דחד יומא". חלש דעתיה, וקרי אנפשיה, (איוב יב, ד): "שחק לרעהו אהיה, קרא לאלוה ויענהו". אמר ליה רבי יוחנן, במטו מינה, לא תעניש רבנן. נפק רבי יוחנן לבי מדרשא ודרש (ישעיה נח, ב): "ואותי יום יום ירושון, ודעת דרבי יחפצון", וכי ביום דורשין אותו, ובלילה אין דורשין אותו? אלא, לומר לה, כל העוסק בתורה - אפלו יום אחד בשנה, מעלה עליו הכתוב כאילו עסק כל השנה כולה; עד כאן לשון הגמרא.

ולכאורה, איך יתכן שמי שלומד יום אחד בשנה, יהיה נחשב כמי שעסק כל השנה כלה? אלא דוקא בגלל שהוא החשיב את הלמוד כל כך, והיה מוכן להטיל בדרכים כל השנה, כדי להגיע לאותו יום שילמד, וכך השנה היתה לו חיות מהיום הזה שהיה בבית המדרש, הרי שזה נחשב כאלו למד כל השנה. ודבר זה נפלא עד מאד, כי כשם שהאדם מחשיב את עבודתו, כך נחשבת היא בשמים.

נח היה קטן בעיניו ולא האמין בעצמו מוכא בספר הקדוש 'קדשת לוי' (פרשת נח): וזו לשונו: "אף נח מקטני אמנה היה" - האיך יכול להיות זה?! כי הכתוב מעיד עליו (בראשית ו, ט): "נח איש צדיק תמים היה בדרתיו"! ועוד קשה, למה לא היה מתפלל נח לבטל הגזרה? נבוא לבאר, פי יש שני מיני צדיקים שעובדים הבורא. יש צדיק שעובד הבורא וכל חשקו רק להיות עובד הבורא, ומאמין שיש לו כח בעליונים, להנהיג (מועד קטן טז ע"ב): "צדיק מושל יראת אלהים" (שמואל ב' כג, ג), מי מושל בי? צדיק! הקדוש ברוך הוא גזר, וצדיק מבטל הגזרה לטובה. ויש צדיק אחד, שעובד הבורא ברוך הוא, והוא שפל בעיני עצמו מאד מאד, וחושב בלבו, מי אני שאתפלל לבטל הגזרה? לכן אינו מתפלל לבטל... ונח, הגם שהיה צדיק גדול ותמים, היה קטן בעיניו מאד, ולא האמין בעצמו שהוא צדיק מושל ויכול לבטל הגזרה, אדרבה! היה חשוב בעיניו כשאר הדור. והיה חושב, אם אני אהיה נצול בתבה, ואני איני צדיק יותר משאר הדור, המה גם כן ינצלו. לכן לא היה מתפלל על הדור. וזה שפרש רש"י: "אף נח מקטני אמנה היה", רצה לומר, נח היה קטן בעיניו - באמונה שהוא צדיק תמים, שיכול לבטל הגזרה, שלא היה חשוב בעיני עצמו כלום; עד כאן לשון קדשו. וכן כתב גם כן ב'תפארת שלמה', ובעוד צדיקים זי"ע.

למעלה מכפת הרקיע

מוכא במדרש (תנחומא שופטים יא): 'כתוב (בראשית טו, ה): "ויוצא אתו החוצה, ויאמר, הבט נא השמימה" - ה'עלה אותו למעלה מכפת הרקיע'; הינו כדי להראותו, ולהורות גם לכל אחד ואחד, לדורות עולם, עד כמה הוא גבוה למעלה למעלה, עד שאין המח יכול לתפס את גדלותו הפנימית העצמית של כל יהודי.

תורה וכו', אבל מה רואים במצוות שרפת הפרה? לא כלום! קמץ אפר, ותו לא. זה בא לחזק אותנו, שעקר הטהרה נמשכת בעת הנמוכה ביותר של האדם. כאשר מכתת פתית שיעוריה, ואינו מחשיב עצמו לכלום, ורואה שמכל עבודתו נשאר רק קמץ אפר זניח - אזי צריך להתחזק מאד, ולהחשיב את כל מה שבכל זאת הוא יכול לעשות למען שמו יתברך, וגם להחשיב זאת בחשיבות עליונה, שאז האפר הזה עולה ומתעלה מתוך ההריסות, ונעשה מזה בגן נפלא להדר זיוו יתברך.

לשמח ולעלז על נעם חלקנו

בברכת קריאת שמע של ערבית, אנו מברכים: "על פני ה' אלהינו, בשכבנו ובקומנו, נשיח בחקיה, ונשמח ונעלוז בדברי תלמוד תורתך ומצותיה וחקותיה, לעולם ועד. כי הם חיינו ואורח ימינו". וגם כאן מזכיר הבטוי "חקיה", הינו חק - ללא טעם. גם במצב כזה, עלינו לשמח ולעלז על נעם חלקנו, שזכינו לעבד אותו יתברך, אף שאנו עצמנו איננו מרגישים ומבינים כלום. כי השם יתברך, מצנה אותנו לעבדו יתברך, בשלמות ובכל מצב.

ומי שזוכה להמית את עצמו באהלה של תורה, הינו שלומד תורה גם במצב של חסר חיות, ובחינת מיתה ברוחניות, ומתחזק איה שלא יהיה, לתפס בקרנות מזבח התורה - סוף הכבוד לבוא. זוכה להאיר על נפשו אור החיים האמתיים, כי זוכה למדת התמימות והשלמות, בבחינת (בראשית כה, כז): "ויעקב איש תם ישב אהלים", וזוכה לחיים הנצחיים, ויאיר עליו מלך הכבוד, בהארה נוראה ונפלאה.

להשאר קים בעקשנות בעבודת השם

יהושע בן נון, הפיל את חומות יריחו. החומות האלו, הן בחינת ההסתרות הנוראות, שכלליות הקלפות, מסתירות ומעלמות את האור האלקי של עבודת השם יתברך. ויהושע בן נון, שמקטנותו נאמר עליו (שמות לג, יא):

אך פתווי היצר הם, היום הוא עקבתא דמשיחא, דור חלש, אין עוד דברים כאלו, אי אפשר להתעלות, לא יתכן לחיות בדרך חיים מרוממת וגבוהה, הכל כה נמוך. כי מבחינת "ישראל", שהם אותיות "לי ראש", כלומר שהאדם גבוה מאד, בבחינת ראש - רוצה היצר לעשותו בחינת יעקב, לשון עקב וסוף, שיחיה רק לפי בחינת עקבתא דמשיחא, ולא בדרך נשגבה המתאימה לעצם פנימיותו האמתית.

מלחמת יעקב עם עשו

וזה היא מלחמה של יעקב עם עשו, כמו שכתוב (בראשית לב, כה): "ויאבק איש עמו". ואמרו רבותינו ז"ל (חלין צא ע"ב): שהעלו אבק ברגליהם, עד כסא הכבוד. הינו, ששרו של עשו, הוא בחינת השטן והיצר הרע - מפתה את האדם, שיחשב שאין ערוך לכל עבודתו כלל, ואין זה אלא רק אבק בעלמא, ללא שום חשיבות. אבל באמת - זה עולה עד כסא הכבוד, לעשות נחת רוח ברום גבהי מרומים, עד אין קץ ואין תכלית. וזה, כל הנצחון של יעקב על שרו של עשו, הינו של כל יהודי במהלך כל הדורות, על שרו של עשו, כשיודע בן להחשיב כל אבק של עבודה, גם כל דבר הנראה כקטן, ולהאמין שבכך הוא עושה פעולה גדולה מאד.

זאת חקת התורה - עבודה בלי טעם וריח

וזה בחינת פרשת פרה, שעליה כתיב (במדבר יט, ב): "זאת חקת התורה", והיא חק בלי טעם - באה לרמוז, שעקר השלמות של האדם הוא, כשיודע להחשיב ולניקר, גם את בחינת העבודה שאין לה טעם וריח לפי תפישתו. זאת היא כל התורה כלה, הינו בחינת חקת, ללא טעם והבנה, שרק אז האדם נמדד, שמטהר את עצמו מטמאת מת, וזוכה לדברים הרבה.

וגם עקר עשייתה היא, באפר הפרה דיקא, שהוא דבר שאין בו ממשות. כי בכל מצוה, אהה רואה משהו, כמו ציצית, תפלין ספר

"ויהושע בן נון נער, לא ימיש מתוך האהל",
שפכל מצב נשאר קבוע בעבודת השם - דיקא
הוא גלה ענין זה של "הסרת החומות", את
הבחינה של "הפלת המחצות". הינו, שדוקא
דרך זו - להשאר קים בעקשנות בעבודת השם
- בתוך האהל, גם במצבים הנראים בלתי
אפשריים, דרך זו מפילה את החומות, ומגלה,
בסופו של דבר, את הנסתר והנעלם.

באותו זמן, תקן יהושע את תפלת 'עלינו
לשבח'. ובמשנה ברורה (סימן קלב סעיף קטן ח'
כתב: 'וצריך לומר 'עלינו לשבח', באימה
וביראה, ברתת וזיע, כי כל צבא השמים
שומעים, והקדוש ברוך הוא, עומד עם פמליא
של מעלה, וכלן עונין ואומרים: אשרי העם
שפכה לו'. וזה השבח שאמר יהושע בעת
ההספדה הכי גדולה - ומיד התחזק בהתלהבותו
ואמר, 'עלינו לשבח לאדון הכל' - כי הוא
יתברך אדון של כל המעשים והענינים, ואם
הוא העמיד לנו נסיון זה או אחר, עלינו להודות
לו ולשבחו, דוקא מתוך ההספדה וחסר
הבהירות, ואז זוכים לישועה גדולה בודאי.

תביעה גדולה במצב של מלחמה

מובא בגמרא (ערוכין סג ע"א): כתוב (יהושע
ה, יג): "ויהי בהיות יהושע ביריחו וגו'.
וכתיב (שם ה, יד), "ויאמר, לא, כי אני שר
צבא ה', עתה באתי". אמר ליה, אמש בטלתם
תמיד של בין הערפים, ועכשיו בטלתם תלמוד
תורה. אמר ליה, על איזה מהם באת? אמר
ליה, "עתה באתי". מיד (שם ה, יג): "וילך
יהושע בלילה ההוא בתוך העמק". ואמר רבי
יוחנן, מלמד שלן בעומקה של הלכה; עד
כאן דברי הגמרא.

ולכאורה צריך להבין, איך תבעו מהם
תביעה גדולה כזאת? הרי הם היו במצב של
מלחמה ואחר שנשתפחו מהם שלשת אלפים
הלכות, ושרר בלבול נורא. וכי בעת כזאת
תובעים מן השמים על בטול תורה? עד

שהצריך המנהיג העסוק, ללון בעמק העיון
בהלכה, ולכפר בזה על עון בטול תורה?!

אלא שזה בדיוק הענין. אתם חושבים,
שבודאי אתם נמצאים בעת באיזה מצב בלתי
אפשרי, וגם אם תלמדו, מה שנה כבר תלמוד
בעת בלבול שכזה? אבל בא מלאך שלוח מן
השמים, להורות את האמת, דעו! כי גם בעת,
בעת חסר הסדר, וזמן הבלבול הנורא, מצפים
על עבודתכם הקדושה, כי תלמוד שלכם חשוב
ביותר, וכשהוא חסר - בעולמות העליונים
חסר הרבה לאין שעור. ועל כן, אתה יהושע,
לך ותקן את זה, למד בעת בשיא העיון, כדי
להעלות שעשועים גדולים למעלה.

דבקות ישראל במצות

מובא בדברי רבותינו ז"ל במדרש (במדבר
רבה יז, ו) וזו לשונם: "ולא תתורו אחרי
לבבכם" (במדבר טו, לט), הלב והענינים הם
סרטורין לגוף, שהם מונין את הגוף. "למען
תזכרו, ועשיתם את כל מצותי", משל לאחד
משלך לתוך המים, הושיט הקברניט את
החבל, ואמר לו: תפש חבל זה בידך ואל
תניחהו, שאם תניחהו, אין לך חיים - אף
כך אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל:
כל זמן שאתם מדבקין במצות (דברים ה, ד):
"ואתם הדבקים בה' אלהיכם, חיים כלכם
היום"; עד כאן לשון המדרש.

העקר הוא האמונה

וצריך לדעת, שעקר יסוד ושרש כל התורה
כלה, היא האמונה הקדושה, וכמו שכתוב
(תהלים קיט, פו): "כל מצותיך אמונה", וכמו
שאמרו בגמרא (מכות כד ע"א): 'בא חבקוק
והעמידם על אחת - 'וצדיק באמונתו יחיה'
(חבקוק ב, ד). כי העקר הוא האמונה, וכשאדם
חי את נושא האמונה, מזכך אותה במדעיו
עד שתהיה בשלמות אצלו, זוכה להשיג
השגות עליונות.

כל התורה - יחוד שמו יתברך

מובא בספר הקדוש 'נעם אלימלך' (לקוטי שושנה), וזו לשונו: 'עקר עסק התורה הקדושה צריך להיות לשמה, שעל ידי זה יוכל לבא לדעת את ה' ולהפיר גדלותיו ונפלאותיו, ולהדבק עצמו באלקות. וזהו "וידבר וכו'" את כל הדברים לאמר, אנכי וכו' (שמות כ, א). רוצה לומר, שהשם יתברך ברוך הוא, אמר לנו כל הדברים, הינו כל התורה כלה, כדי לאמר "אנכי ה' אלהיך", פרוש, שעל ידי התורה, יהיה יכול לומר אלקותו לנו; עד כאן לשונו.

ובזה פשו הצדיקים את באור לשון התפלה: 'ובתורתך כתוב לאמר, שמע ישראל, ה' אלקינו, ה' אחד', שבכל התורה כלה כתוב לאמר רק דבר זה - התגלות אלקות, של אחדותו ויחודו יתברך שמו.

פנות כל המצוות - אמונה

כתב הרמב"ן בסוף פרשת בא (על שמות יג, טז): 'פנות כל המצוות, שנאמין באלהינו ונודה אליו שהוא בראנו, והיא פנות היצירה, שאין לנו טעם אחר ביצירה הראשונה, ואין אל עליון חפץ בתחתונים - מלבד שידע האדם ויודה לאלהיו שבראו. וכונת רוממות הקול בתפלות, וכונת בתי הכנסיות וזכות תפלת הרבים, זהו שיהיה לבני אדם מקום לתקבצו, ויודו לאל שבראם והמציאם, ויפרסמו זה ויאמרו לפניו, בריותיך אנחנו; עד כאן לשון קדשו.

הכל בהשגחה פרטית מפנו יתברך

עקר שלמות האמונה הוא, שמכניס בדעתו, שכל מה שקורה עמו, הכל בהשגחה פרטית מהשם יתברך, והכל לטובה גמורה, כי אין רע יורד מן השמים, וכמו שאמר יוסף (בראשית מה, ח): 'ועתה, לא אתם שלחתם אתי הנה, כי האלהים וגו'. כי כאשר רואים ויודעים

שהכל מהשם יתברך, אין שום תרעמת, אין שום קפדה. "כי לא אתם שלחתם" - לא החברים או הקרובים עושים את הרעות, אלא הכל מאת האלקים, ולמחיה דיקא, לטובה ולא לרעה, ואם כן, מה יש לכעס ולהקפיד, חס ושלום? וכשאדם חי בצורה כזאת, יש לו חיי גן עדן, וחי חיים טובים ונעימים, ואין לו שום כאבי לב ומריבות סרק, והוא בטל ומבטל אל הבורא יתברך שמו, אשרי לו ואשרי חלקו. ובאמת, זו היא הלכה מפרשת בשלחן ערוך (ארח חיים סימן רל סעיף ה): 'לעולם יהא אדם רגיל לומר: כל מה דעביד רחמנא, לטב עביד'; מדינא דגמרא (ברכות ס' ע"א).

מי שבמדרגה גדולה - מתגרה בו היצר יותר

וצריך לדעת, אשר גם כשאדם נמצא בחזוק גדול מאד, עליו להיות ירא שלא לפל, ויקים בנפשו "אשרי אדם מפקד תמיד", וכמו שמובא בפרוש מדרש שמואל (על אבות ה, ה), וזו לשונו: 'הגס הרביעי, והוא שלא ארע קרי לכהן גדול ביום הכפורים, וזה גס עצום. והטעם, לפי שהיו אחיו מזרזין אותו שבעה ימים קדם יום הכפורים, והיה בטהרה ולא היה ישן, ומצד זה ראוי ליצר הרע להתגרות בו, מצד שהוא בא כנגדו. ומזה אמרו ז"ל: כל הגדול מחברו - יצרו גדול ממנו. והיצר הרע, פונתו להפיל מי שהוא גדול. ומזה אמרו, שהיצר הרע דומה להם כהר גבוה ותלול. והנה, מצד זה היה ראוי שיתגבר יצרו, ולפחות יבא לידי קרי, לפי שראה פי כלתה אליו הרעה, והוא דומה לנר שהוא רוצה להכבות, שבאותה שעה הוא מוסיף אור, ומצד הגס - לא ארע קרי לכהן גדול. וזה היה בזכות שקים דבור 'לא תנאף', שכל אלו הענינים הם, נמשכים מהנאוף; עד כאן לשונו.

ומובא בספר הקדוש 'לקוטי מוהר"ן' (ח"ב סימן קיז), וזו לשונו: 'מחמת שנכנס לקדשה גבוהה כזו, מחמת זה נתגרה בו היצר הרע, מהשתלשלות הדינים כנ"ל. ועל כן חשבו

רבותינו, זכרונם לברכה, לנס גדול, מה שלא ארע קרי לכהן גדול ביום הכפורים, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (אבות פרק ה), כי מחמת שנכנס הכהן הגדול ביום הכפורים לקדשה גבוהה כזו לפני ולפנים, היה בודאי עליו קטרוגים והתגרות הרבה, שמשם נמשך היצר הרע כנ"ל - על כן נחשב לנס, מה שנצול הכהן הגדול ממקרה ביום הכפורים; עד כאן לשונו.

ותמיד צריך להתפלל לשם יתברך, בלשון ובשפה פשוטה, בלשון הרגיל אצלו, ולומר: "רבנו של עולם! הצל אותי מהיצר הרע, אינני יכול לעמד נגדו, רק אתה יכול להציל אותי, אני רוצה לעבד אותך" וכו' וכו', וכך להרבות לדבר לה' בשפה פשוטה, שה' יציל אותנו מיצר הרע, ומכל המרעין בישינו שיש בעולם.

אמונה אמיתית מתבטאת בדברים הקטנים

דרך של הבריות להסתכל על חזוק באמונה, רק פשוטה נוגע לדברים גורליים ומכריעים בחיים, כגון אדם שיש לו איזה קשי גדול בפנסה, או שנמצא בצרה גדולה ועצומה, או תקפה אותו איזו מחלה, רחמנא ליצילן. הוא מרים עיניו לשמים, ואומר לכל אחד - שהכל מהשם יתברך, והכל לטובה וכו'. כלם מהללים את העמידה בנסיון במצב שפזה, וכן היא האמת, שאמנם זו מדרגה גבוהה ביותר. אבל שוכחים, שעקר האמונה, נמדדת בכל רגע ורגע בחיים, גם כאשר השגרה המברכת, אינה מביאה בכנפיה דברים יוצאים מן הכלל. אדם חי את חיי הרגילים, ויש לו התמודדות רגילות, כגון כשהיה ממתין ומהר מאד, ומישהו הקדימו שלא פסדר, והוא נמצא בנסיון של כעס או משהו קטן אחר, שאין לו הכרעה של ממש למשך חיי, אבל כרגע, זהו נסיון באמונה לכל דבר, שבדקים אותו מן השמים, האם הוא יודע שהכל מהשם יתברך והכל לטובה, או שמא יתקצף ויתחסס לבעל הבחירה שעשה לו את הדבר הבלתי רצוי.

אדם שמתחזק בכל רגע בדברים הפעוטים, באמונה פשוטה בו יתברך, הרי שזה הוא בעל האמונה האמתי - שעמד בנסיון נגד היצר שמבקש המיתו בענין אמונה, באלפי פרטים קטנים וקטנונים בחיי היום יום שלו. וכך צריך להשריש בבית, אצל בני ביתו וכל משפחתו ויוצאי חלציו, שהכל הוא צנור שפע ממנו יתברך, ואין מה לכעס על כל דבר וכו'.

ונה מה שכתוב (שיר השירים ד, ח): "תשוריי מראש אמונה" - כי חיים של אמונה, גורמים לאדם שמחה ורוח טובה בחייו, ופיהו מלא שירה פים. הוא מסגל להודות ולשבח לא' נורא עלילה, כי הוא חי חיים של דבקות באמונה בו יתברך, המגן ומסוכך עליו מכל רע לנצח.

ומובא בגמרא (ערכין טז ע"ב): 'עד היכן תכלית יסורין? אמר רבי אלעזר: כל שארגו לו בגד ללבוש, ואינו מתקבל עליו... גדולה מזו אמרו. אפלו נתכוננו למזוג לו בחמין ומזוגו לו בצונן, בצונן ומזוגו לו בחמין... אפלו הושיט ידו לכיס ליטול שלש ועלו בידו שתיים'. רואים מזה, שהאדם ואמונתו נמדדים גם בדברים הכי קטנים, ואלו מעשים שבכל יום, ואין צריכים לחפש דברים גדולים.

נסיון דוד עם שמעי בן גרא

והנה מצינו אצל דוד המלך, עליו השלום, שעבר נסיון קשה, והפסוקים מלמדים אותנו איך הוא הגיב, מחמת אמונתו הגדולה בשם יתברך, כמו שכתוב (שמואל ב טז, ה): "ובא המלך דוד עד בחורים, והנה משם איש יוצא ממשפחת בית שאול, ושמו שמעי בן גרא, יצא יצוא ומקלל". (פסוקים ו-ז): "ויסקל באבנים את דוד וכו'; צא צא איש הדמים ואיש הבליעל"... (פסוק ט): "ויאמר אבישי בן צרויה אל המלך, למה יקלל הפלג המת הזה את אדני המלך, אעברה נא ואסירה את ראשו". (פסוק י): "ויאמר המלך, מה לי ולכם בני

צְרִיגָה, כֹּה יִקְלָל, כִּי ה' אָמַר לוֹ קָלֵל אֶת דָּוִד,
וּמִי יֹאמֵר מִדּוֹעַ עֲשִׂיתָ."

רַגְל רְבִיעִי בַּמֶּרְכָּבָה

אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, שְׁמַעְשָׂה זֶה אֶרֶע כְּשֶׁהָיָה
בְּשֵׁשׁ שָׁנִים הָאֲחֵרוֹנוֹת שְׁלוֹ, וּבִזְכוּת אֲמִירָתוֹ
זוֹ, זָכָה לְהַעֲשׂוֹת רַגְל רְבִיעִי בַּמֶּרְכָּבָה. וְצָרִיף
לְהַבִּינֵן, הָרִי דָוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, עֲבַד
אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ בְּמִשְׁפָּחָה
שְׂבָעִים שָׁנָה, וְאִיךָ דִּיקָא בְּגַלְל מִצַּב זֶה, זָכָה
לְמָה שְׂזָכָה? וְהַתְּרוּץ הוּא פְּשׁוּט, וְכַנֵּ"ל, כִּי
אֵין דְּרָגָה גְבוּהָה יוֹתֵר מִדְּרָגַת הָאֱמוּנָה הָאֵיתָנָה
בְּעִתּוֹת מִשְׁבַּר וִירֵדִיפָה, וְדוֹקָא בְּדַבְּרִים הַקְּטָנִים,
הַצְּדִיק נִמְדָד וְנִכְחָן.

דָּוִד הָיָה חַי חַיִּים שֶׁל אֱמוּנָה

כִּי כָל חַיֵּי שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם,
הָיוּ חַיִּים שֶׁל אֱמוּנָה [וְכִמּוֹ שְׂרׁוּאִים שְׁכָל
יְהוּדֵי מִתְחַבֵּר לְסִפְר הַתְּהִלִּים, שְׁפָסוּקֵי הַקֶּדֶשׁ
שָׁבוּ מְעוֹרָרִים אֶת הָאָדָם מְאֹד, בְּכָל מָה
שְׁעוֹבֵר עָלָיו, לְהִתְקַרֵּב אֶל בּוֹרָא עוֹלָם, יִתְבַּרֵּךְ
שְׁמוֹ], וַיֵּשׁ פְּסוּקִים רַבִּים, הַמְּעִידִים עַל
הַתְּחִזְקוֹתוֹ בְּשֵׁם יִתְבַּרֵּךְ בְּעֵת שְׂרָדְפוֹ אוֹתוֹ
[רַבּוֹ מְשַׁעְרוֹת רֹאשֵׁי אוֹיְבֵי חַנָּם" (תְּהִלִּים טו,
ה)]. וְהֵגַם שֶׁהָיוּ אֵלָיו רְדִיפּוֹת גְּדוֹלוֹת וְעִצּוֹמוֹת,
אֵלָיו עֲדִין לֹא עֲשָׂאוּהוּ לְרַגְל רְבִיעִי בַּמֶּרְכָּבָה,
אֵלָא רַק כְּאֲשֶׁר הָיָה זֶה נִסְיוֹן קָטָן בְּיוֹתֵר, כִּי
מָה יוֹתֵר פְּשׁוּט לְהַעֲנִישׁ חֲצוּף שְׁמַעְפֹּר אֶת
הַמֶּלֶךְ בְּהַדְרֹו? אֲבָל כְּאֲשֶׁר הַבְּלִיג עַל קְלָלוֹת,
כְּשֶׁקָּלְלוּהוּ בְּפָגִישָׁה אַקְרָאִית שֶׁל יוֹם יוֹם,
וְשֵׁם הַתְּגַלְתָּה אֱמוּנָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה וְהַפְּשׁוּטָה בְּשֵׁם
יִתְבַּרֵּךְ - זֶה הֵבִיאוֹ לְדְרָגָה הָעֲלִיוֹנָה הַהִיא.

הַתּוֹעֵלֶת שֶׁהִיָּתָה לְדָוִד מִשְׁמַעֵי בֶן גֵּרָא

מוֹבָא בְּזִהְר הַקְּדוֹשׁ (פְּרָשַׁת מִשְׁפָּטִים דָּף קז
ע"ב): 'מָא חַזִּי, יִתִּיר הָוָה מִה דְּעֲבַד לִיה שְׁמַעֵי
בֶן גֵּרָא, מִכָּל עֲקָתִין דְּעֲבָרוּ עָלָיה עַד הַהוּא
יּוֹמָא, וְלֹא אָתִיב דָּוִד לְקַבְּלִיה מְלָה דְּהִכִּי הָוָה
יָאוֹת לִיה, וּבְדָא אֲתַכְּפְרוּ חוֹבוֹי. הַשְּׁתָא אִית

לְאִסְתַּכְּלָא, שְׁמַעֵי תְּלָמִיד חֲכָם הָוָה, וְחִכְמָתָא
סְגִיָּאָה הוֹת בֵּיה, אֲמַאי נְפִיק לְגַבֵּי דָוִד, וְעֲבַיד
לִיה כָּל מָה דְּעֲבַד? אֵלָא מְאַתֵּר אַחֲרָא הָוָה
מְלָה, וְאֲעִיל לִיה בְּלִבֵּיה מְלָה דָא. וְכָל דָּא
לְתוֹעֵלְתָא דְּדָוִד. דְּהָא הַהוּא דְּעֲבַד לִיה שְׁמַעֵי,
גֵּרָמָא לִיה לְמִיתָב בְּתִיּוּבָתָא שְׁלִימָתָא, וְתִבְר
לְבִיָּה בְּתִבְרֵי סְגִי, וְאוֹשִׁיד דְּמַעֲיִן סְגִיאִין, מְגו
לְבִיָּה, קָדָם קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וְעַל דָּא אָמַר,
(שְׁמוּאֵל-ב טז, י): "כִּי ה' אָמַר לוֹ קָלָל". יַדַּע,
דְּהָא מְאַתֵּר עַלְמָה אַחֲרָא נַחַת מְלָה; עַד כָּאן
לְשׁוֹן הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ.

[תְּרַגּוּם: 'בּוֹא וְרָאָה, יוֹתֵר הָיָה מָה שְׁעָשָׂה
לוֹ שְׁמַעֵי בֶן גֵּרָא, מִכָּל הַצְּרוֹת שְׁעֲבָרוּ עָלָיו
עַד הַיּוֹם הַהוּא, וְלֹא הִשִּׁיב דָּוִד לְעַמְתּוֹ מְלָה
כְּאֲשֶׁר הָיָה רְאוּי לוֹ, וּבְזָה הַתְּכַפְּרוּ חֲטָאִיו.
עָתָה צָרִיף לְהַתְּבַוֵּן, שְׁמַעֵי תְּלָמִיד חֲכָם הָיָה,
וְחִכְמָה גְּדוֹלָה הִיָּתָה בּוֹ, לְמָה יֵצֵא לְמוֹל דָּוִד,
וְעָשָׂה לוֹ אֶת כָּל מָה שְׁעָשָׂה? אֵלָא מִמְּקוֹם
אַחַר הָיָה הַדְּבָר, וְנִכְנַס לוֹ בְּלִבּוֹ דְּבָר זֶה. וְכָל
זֶה לְתוֹעֵלֶת לְדָוִד, שֶׁהָרִי זֶה שְׁעָשָׂה לוֹ שְׁמַעֵי,
גֵּרָם לוֹ לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה, וְשָׁבַר לְבוֹ
בְּשִׁבְרָה גְּדוֹלָה, וְהוֹרִיד הַרְּבָה דְּמַעוֹת, מִתּוֹךְ
לְבוֹ, לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַל זֶה אָמַר,
(שְׁמוּאֵל-ב טז, י): "כִּי ה' אָמַר לוֹ קָלָל". יַדַּע,
שֶׁהָרִי מִמְּקוֹם עָלְיוֹן אַחַר יֵרֵד הַדְּבָר].

כָּלֶם שְׁלִיחִים מֵאֵת הַבּוֹרָא הַיְחִיד

דָּוִד, מְלַכָּא מְשִׁיחָא, גִּלְהָ דְּבָר זֶה לְדוֹרוֹת,
שְׂאִין דְּבָר קוֹרָה בְּעוֹלָם, שְׂאִינוּ כָּא מִמְּקוֹם עָלְיוֹן
וְנוֹרָא מְאֹד, וְעַל כֵּן כְּאֲשֶׁר עֲמַד בְּנִסְיוֹן לְהִשִּׁיב
לוֹ כְּגַמּוּלוֹ, לֹא הִסְתַּכַּל עַל זֶה שְׁשִׁמְעֵי הוּא בַר
עֲנָשׁ, אֵלָא עַל זֶה שֶׁהִשָּׁם יִתְבַּרֵּךְ עֲצָמוֹ אָמַר לוֹ
לְקָלֵל, כְּבִיכּוֹל, וּמְמִילָא, הוּא רַק שְׁלִיחַ מֵאֵת
ה'. דְּבָר זֶה הוּא לְמוֹד לָנוּ, לְכָל אַחַד וְאַחַד,
בְּמַעֲשֵׂי יְמֵי חַיָּו הַיּוֹם יוֹמָיִם. פְּעָמִים שְׂאֲפָשֵׁר
לְהַעֲלֵב מִהָאִשָּׁה אוֹ מִתְּיָלָד, וְלִכְעַס וְלְהַתְּרַגּוֹ,
אֲבָל אִם נִכְנָסִים בְּדַעַתְנוּ דְּבָר זֶה - ה' אָמַר לוֹ
קָלֵל! מְמִילָא לֹא יְבוֹא לְכַעַס וְצַעַר כָּלֵל. אֵלּוֹ
הֵם חַיֵּי הָאֱמוּנָה, שְׂאֵנוּ נִדְרָשִׁים לְחִיּוּתָם כָּל יְמֵי
הַיּוֹתְנוּ בְּעוֹלָמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

והנה, יש לצרף בהתחזקות בעבודת ה' בעת הקטנות, את ענין ההתחדשות, כי הרי אמרו: 'אין תקף חסידות כבתחלתה'. ואם יחזק את עצמו שבכל פעם יהיה לו בחינת "תחלה", הינו שיתחדש לעבד את השם יתברך מחדש, הרי שיזכה לתקף החסידות. גם מרן בעל השלחן ערוך, פתח בהלכה ראשונה: יתגבר כארי לעבודת הבורא... שבבקר של כל יום, צריך לחזק את עצמו בעבודת השם בתקף ועז, כאלו היום הזה - הוא היום הכי חשוב בחיים; כי אדם חושב לעצמו, מה זה כבר היום הזה? וכי זהו יום כפור? יום שכלו תורה? או יום המסגל אחר? על כן מתרפה במלאכתו, וממתין ליום אחר, שבו בודאי יתחיל להתחזק ולהתעורר. וזו טעות עצומה, כי כל יום הוא יום חשוב ומסגל, ואם האדם יעשה בו התחדשות - יזכה לאור גדול שטמון ביום הזה.

להתגבר כארי - מול פתויי היצר המחליש

אחד הבטויים לענין "יתגבר כארי", הוא ללמד מהאריה שהוא מלך החיות, ומלך פורץ גדר. למשל, אדם יודע בנפשו פמה הוא רחוק ממנו יתברך, וכמה אלפי דברים עליו לתקן שעדין לא תקנם וכו'. ותיצר הרע, מבליט לו את הדברים האלו תמיד, בפרט בבואו אל העבודה הקדושה של תורה ותפלה; אזי הוא נשבר בקרבו, ואינו מסגל לעבד את השם, מחמת שברונו הגדול. זהו שקר גמור ומחלט! כי צריך לזכר - אלהי! נשמה שנתת בי - טהורה היא, שבכל לילה היא מתחדשת לטהרה חדשה... ולזה צריך התגברות גדולה, שלא תפגס בו מחשבה פלשה, שבאה מצד חלישות היצר.

המשכת הכחות מעת ברכת התורה

את מרב הכחות של ההתאמצות, מקבילים בעת אמירת ברכות התורה בבקר, בכונה עצומה ונוראה, ולהאמין, שמשם נמשכת הקדושה לכל היום. כל זמן שיש לו - הוא זמן שמעניק לו הקדוש ברוך הוא בשביל

השגת התורה. אם מנצל את הזמן הזה כדכעי, הרי שממשיך כח חזק להתעלות בתורה. אם חלילה, מבטל את הזמן הזה, הרי שדיקא מהזמן הזה, נמשך כח ליצר הרע להחלישו ולהחטיאו, חס ושלום. על כן, צריך להזהר בזה מאד; כי מעת ברכת התורה, בעת אמרו: "והערב נא ה' אלקינו, את דברי תורתך בפנינו וכו', אזי נמשכת עליו ערבות, ידידות, נעימות ויו התורה הקדושה, שנה באמת נותן לו כח ועצמה להתמיד בדברי תורה, ושלל לבטל כלל את הזמן הקדוש שנקצב לו, לצורך השגת התורה הקדושה.

הכרעת התורה הקדושה לתקון העולם

היצר הרע גם מחליש את האדם באמרו לו: 'הרי מה כבר שנה התורה שלך? הנה אפה לומד, ואז מה? הלא אינך גדול הדור, או רב וגאון מפרסם? כנגד זה, צריך ליצר לעצמו ציור, שהוא אמת לאמתה. אם היו באים אליו כארבעים או חמשים בחורים ואומרים לו, דע לך! שהיתה לנו עליה בתורה, בזכות תורתך שלמדת בהתמדה, או חמשים אברכים, שהיו מספרים לו כי היתה הרחקה בפרנסתם, בזכות השפע האלקי שירד מן השמים בעבור תורתך, או, כחמשים מאשפזים בבית חולים, היו באים ומודים לו, על שקמו ממטת חלים בזכות תורתו... פמה היה רוקד ושמת, בלי סוף... כי הלא, הוא ממש מקים את העולם בתורתו. ואין זה דמיון סתם, אלא האמת לאמתה, כי האדם, בזכות למוד תורתו, עושה הרבה טוב בעולם, והוא אינו יודע, כי הם מהנסתרות לה' אלקינו. אבל אנו מאמינים, שכח התורה גדול מאד, לאין ערוך, והמחשבה אודות גדלות התורה, יכולה להחיות את האדם, גם בעת נפילתו.

להתפלל על דמנו הנשפך

מוכא בגמרא (ברכות י"ע"ב): 'אמר רבי יוסי ברבי חנינא, משום רבי אליעזר בן יעקב,

מזיו השכינה'. ולכאורה פשוט לכל אחד, שזה ודאי מה שהיו עושים, בפעם הזאת, שקמו לתחייה...

וזה נרמז כמה שאמרו חז"ל (ערוכין כב ע"א): 'היום לעשותם, ולמחר לקבל שכרם'; כי כבר בעת העשייה, עליו לחשב על 'למחר', כאלו הוא כבר נמצא בתקופה ההיא, שהוא חדל לגמרי מחיים, וכמה יהיה חשוב לו אז, כל מה שעשה בשביל הקדוש ברוך הוא. והנה, גם זה הענין של "שוב יום אחד לפני מיתתך", שכשפשוט - תראה את מיתתך לפניך, כאלו התקופה ההיא עומדת ונצבת לפניך, שזה "לפני מיתתך" - כך תשוב. כי במחשבות כאלו, המשמעות של החיים היא הרבה יותר עמקה, וזוכה לחטף הון נצחי אשר לא יסלא בפז.

להחשיב את החיים

וזה שאמרו (ברכות ה' ע"א), שאם יצרו מתגבר עליו, יזכיר לו יום המיתה. כי בעת שהוא מת, הוא מחשיב את החיים שלו, אף בעת התגברות היצר, אין מרגישים את חשיבות החיים - לכן, בעת הזכרון מיום המיתה, חוזרת ונחשבת אצל האדם כל תקופת חיים, וממילא חבל לו להפסיד את החיים הללו, על ידי התעסקות יתרה בעמל ובהבל של העולם הזה.

ואמר ה'חפץ חיים' זי"ע, וכי רק בגלל שנתנו לנו שבעים שמונים שנה, נזלזל בחיים שלנו? הרי גם החיים הללו, הם חיים, והם הולכים ללא שוב, ומה משנה לאדם, אם יוסיף עוד לחיות? הרי סוף כל סוף הוא מפסיד חיים!

כאשר אב נפטר, הבן אומר 'קדיש' לעלוי נשמתו, כי בזה הוא משלים את קדוש שם שמים של אביו הנעדר מהעולם. הרי לבן יש שליחות משלו, ולהורים יש שליחות משלהם. ולכאורה, איך יכול אדם אחר,

מאי דכתיב, (ויקרא יט, כו): "לא תאכלו על הדם"? לא תאכלו, קדם שתתפללו על דמכם; ובדרך רמז, אפשר לומר שהפונה היא, שעלינו להתפלל על היצר, שלא יהרג אותנו; כי ברוחניות, הוא עומד עלינו כרוצח ממש, ועלינו להתפלל - לפני הכל - על דמנו הנשפך, ברוחניות, בזה שהיצר, היצר הצורר, רוצה לחמס מאתנו את כל סדר העבודה שלנו.

משלו הנפלא של הגר"ח מבריסק

בספרנו 'שיחות חזוק' (פרק ספר שמות, פרשת כי תשא, עמוד ש"א), הבאנו משל נפלא, שאמר הגאון הקדוש רבי חיים מבריסק זי"ע, על דברי רבותינו הנ"ל - 'אין דברי תורה מתקיימין, אלא במי שממית עצמו עליה'. נתאר לנו, שמשמים הודיעו, שבפעם מסימת ביום מסים, יש רשות לכל המתים הקבורים בבית עלמין מסים, לקום ולצאת מקבריהם לשעה אחת, ולעשות ככל העולה על רוחם לזמן קצוב, שלאחריו, חייבים לחזור והקברים נסגרים עליהם. וכמוכן, ששוכני עפר אלו, כבר עברו דין שמים, ויודעים היטב משמעות מאמרם ז"ל (אבות ד, יז): 'יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה, מכל חיי העולם הבא'. הבה ונחשב עוד, שפני המשפחות שמעו על כך, ובודאי מהרו לפגש בקרוביהם, זה מביא את אלבומי התמונות, וזה הכין לו ספורים מכל הצאצאים שנולדו בינתיים וכו'. כל אחד אומר: 'אני חייב לנצל את שעת הפגישה הזאת'...

אבל באמת, הקבורים שם, שיודעים את האמת, תכף כשנפתחו הקברים, מיד לא אבו שמע לאיש, ופרצו את חומת האדם שהקיפה את בית העלמין, ורצו מיד לבית המדרש, ומה שמצאו - חטפו; זה חטף ספר תהלים, וזה תפס איזו מסכת, זה פתח חמש. כל אחד מהם, אחז באיזה דבר שבקדושה... העקר לבצע ולבלע... כדי שתהיינה להם עוד זכיות נצחיות, ושיזכו יותר ויותר לבחינת 'נהנינים

להדבק בקדוש ברוך הוא, והלא אש אוכלה הוא?! אלא הדבק בתלמידים, וזוהי גם כן סגולה לאריכות ימים (לקט אמרי קדש, פרשת עקב צמוד לח).

כח הטהרה שבתורה הקדושה - על העבר ועל העתיד

לתורתנו הקדושה יש כח עצום של טהרה, וטהרה זו היא על לשעבר, על הדברים שצריך להטהר מהם, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות טז ע"א): 'למה נסמכו אהלים לנחלים? דכתיב, (במדבר כד, ו): "כנחלים נטיו, כגנת עלי נהר, כאהלים נטע" וגו'. לומר לך, מה נחלים מעלים את האדם מטמא לטהרה, אף אהלים מעלים את האדם מפך חובה לכף זכות. ומוכא במדרש תנחומא (פרשת ויקהל): "ועשית לו טבעות ויבדים לשאת אותו" - 'הם נושאים אותו, והוא נושא עונותיהם של ישראל, שהתורה שבו, נושא עונותיהם של ישראל'; שכל זה היא טהרה על מה שעבר.

אבל לתורה יש כח לטהר גם על להבא, להגן ולהציל עליו מן היצר הרע. פי התורה היא אש, כמו שכתוב (ירמיה כג, כט): "הלוא כה דברי כאש", ואש לוקטת ושורפת - דרכה לדחות את כל הפסלת, ולשרף בלהבותיה את מה שאינו כמוה. כמו כן, התורה הקדושה, כשאדם עוסק בה בעמל וביגיעה, הוא מתקדש כל כך, עד שנפשו דוחה מעצמה כל מיני רע שרוצים להדבק בו.

התמדת למוז התורה הקדושה בשבת

והנה את מאמר חכמינו ז"ל - 'אין דברי תורה מתקיימים, אלא במי שממית את עצמו עליהם', אפשר לקיים גם בשבת קדש, ולא לפגוע בצווי של (ישעיה נח, יג): "וקראת לשבת ענג", ולא כמו אלו החושבים שעקר הענג של שבת, היא אכילה ארבה ושנה עמקה וכו', אלא, האמת היא, שגם אדם האוכל במדה וישן פראוי, יכול לזכות לענג שבת,

להשלים את החסר של אדם וזולתו, והרי לכל אחד יש את השליחות שלו, ואין אחד עושה שליחות של מישהו אחר? אלא הטעם הוא, שעל ידי שאדם מנקר ומחשיב את הזמן שלו, הרי שבזמן אחד יכול לעשות שתי שליחות, שזו בחינת (דברים יא, כא): "למען ירבו ימיכם וימי בניכם", שהימים כאלו מתרבים ונכפלים.

[הרב הקדוש רבי יששכר דב מבעלז זי"ע, פרש את הפסוק הזה, שאיתא בקדמונים, שאיש ישראל המכין עצמו בעולם הזה - יש לו שכר בעולם הבא, אבל כשהוא כבר בעולם הבא, אינו יכול להוסיף - שאמנם כל זה, הוא רק בסתם איש ישראל, אבל, אב שהשאר בנים בעולם הזה... אזי אפלו אם האב כבר נמצא בעולם העליון, אף על פי כן הוא מתעלה במדרגותיו יותר ויותר, כי ככל שהבנים מוסיפים בתורה ובמצוות בעולם הזה, כך מוסיף האב להתעלות בעולם הבא.

ובנו, הרב הקדוש רבי אהרן מבעלז זי"ע, המשיך על פי הדברים האלו, לפרש את דברי הגמרא (ברכות ח' ע"א): אמרו ליה לרבי יוחנן, אפא סבי בבבל. תמה ואמר: "למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה" כתיב, אבל בחוצה לארץ - לא! כיון שאמרי לה דמקדמי ומחשכי לבי כנישתא, אמר, הינו דאהני להו. נראה מזה, שעל ידי למוד התורה זוכים לאריכות ימים.

וזה הרמז בפסוק "כימי השמים על הארץ". ד'שמים' מרמזים על בקר, כי השמש ביום, על השמים, ו'הארץ', מרמזת על לילה, כי השמש בלילה, היא תחת הארץ, וזה, "למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה" וגו' - זהו בארץ ישראל, ששם ודאי אפשר לזכות לאריכות ימים על ידי "כימי השמים על הארץ", כשמשפיימים ומעריבים לבי כנישתא [ועוסקים] בלמוד התורה.

וזה גם כן הרמז בהמשך הכתוב (פסוק כב): "ולדבקה בו" וגו'. וברש"י ז"ל: וכי אפשר

על ידי למוד התורה, המשמחת את הלב ומענגת את הנפש.

מובא בספר הקדמון 'סדר היום' (סדר מנחה של שבת), וזו לשונו: 'החכם - עיניו בראשו, כשיושב לאכל בבקר, אף על גב שיאכל וישתה כראוי, אין הכוונה למלאת בטנו, כי לא מנוחה וענג יקרא לזאת, אלא אבוד המאכל והגוף; גם הפסד הנפש, שלא יוכל לעמד על עמדו מרב שביעתו, כדי לעסק בתורה ובמצוות... אבל הענין הוא, שיאכל וישתה בשמחה ובטוב לבב, מאכל טוב ויפה, מטעם ומתקן, קל העכול, ומעט הפמות ורב האיכות, ובלבד שלא ימלא כרסו; וישתה שתים שלש כוסות של יין לשמח את לבו, הכל לפי מה שהוא אדם. ויקום מתוך שמחת אכילתו לקבוע למודו, או יישן מעט לנוח ראשו ואבריו, ואחר כך ישב ללמד, נושא ונותן בעמקה של הלכה פפי השגתו והכנת שכלו, עד שיגיע זמן המנוחה, ויתפיל תפלתו כראוי ויפטר לשלום. ויתקן מאכל שלחנו לאכל סעדה שלישית, ויאכל אותה בשמחה ובטוב לבב, לקיים וקראת לשבת ענג, וימשך בה זמן הראוי לו, וידבר דברי תורה בתוך השלחן; עד כאן לשונו.

וכן מובא בספר 'כף החיים', להגאון רבי חיים פאלאג'י זי"ע, וזו לשונו (סימן כד סעיף נז): 'מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (גשין ע' ע"א): סעדה שהנאתה, טל, משוף ידוף ממנה - הוא אפלו בשבת, וליכא בזה משום אסור ענוי בשבת, כי הרי כבר הוא אוכל ושותה, ואינו ענוי לגמרי, כי אם בצד מה להרגיל עצמו לבטל תאוותו, וכן נראה מדברי הרב 'ראשית חכמה', וכן ראיתי להרב אבודרהם, דכתב וזה לשונו: כתב רבנו משה הכהן, שזה שחיבו לאכל שלש סעדות בשבת, מפני שהאוכל אכילה גסה, יצטרך להרחיק זמן האכילה שלאחריה, וכשיראה שהוא מצוה לאכל שלש סעדות - לא יאכל בשום סעדה מהם, כי אם כשעור שיוכל לאכל בהגיע זמן

הסעדה שלאחריה. נמצאו כל סעדותיו לשם מצוה ולשבע נפשו, וישאר לבו פנוי לעסק בדברי תורה, ונמצא פוכש יצרו בסלקו אכל מלפניו, בעודו תאב לו. וכשיעשה זה ביום המנוחה, כל שפן שיעשה פן ביום המלאכה, שלא יכבד עליו לבטלו ממלאכתו, עד כאן לשונו. ואני אומר, דמלבד דצריך להתקדש עצמו במתן לו, עוד הן בה, דרבו מאכילה - מעתד שיחלה, ויתבטל מהתורה והמצוות, ולכן ראוי שלא ימלא כרסו ממאכלים גסים, ובפרט כשאין מתקנים, ואפלו לדברים טובים ודקים וקלים, לא ישלים תאוותו, ואפלו בשבת; עד כאן לשונו.

וכתב רבנו המהר"ל זי"ע (נתיבות עולם, נתיב התורה, פרק ג): 'בפרק רבי עקיבא (שבת פ"ג ע"ב): "זאת התורה, אדם פי ימות באהל" (במדבר יט, יד), אמר רבי יוחנן: אל ימנע אדם מבית המדרש, אפלו בשעת מיתה, שנאמר: "זאת התורה, אדם פי ימות באהל". רבי שמעון בן לקיש אומר: אין דברי תורה מתקיימים, אלא במי שממית עצמו עליהם, שנאמר: "זאת התורה, אדם פי ימות באהל". ופרוש זה, כי רבותינו זכרונם לברכה באו לפרש, כי אין לתורה קיום אצל האדם - כי אם על ידי סלוק הגשמי. ולדעת רבי יוחנן, אין לאדם למנע מבית המדרש, אפלו בשעת מיתה, כי המיתה, מצד הגוף - לא מצד השכל הנבדל, ואין לשכל הנבדל עסק במיתה, ולפיכך אל ימנע עצמו מבית המדרש, אפלו בשעת מיתה, כאשר אין המיתה מצד השכל. ורבי שמעון בן לקיש, אין התורה השכלית מתקיימת, אלא במי שממית עצמו עליה. וזה כמו שאמרנו, כי הגוף מתנגד אל השכל, ולפיכך צריך שימות על דברי תורה, כלומר, לסלק הגוף לגמרי כאלו אינו, ואז יש לתורתו קיום כאשר האדם גובר על הגוף לגמרי, וכזה הוא שכלי. ודבר זה בארנו במקום אחר, גם כן, כי זה עקר הכנה שצריך אל האדם; עד כאן לשון קדשו של מרנא ורבנא המהר"ל זי"ע.

מִצָּב שֶׁל יוֹם כְּפוּר בְּשַׁעַת נְעִילָה, הַמִּצָּב
הַנֶּעֱלָה בְּיוֹתֵר, וְלֹא לְטַעוֹת אַחַר פְּתוּיֵי הַיִּצָּר
הָרַע שְׁעוֹשֶׂה חֲלָקָה, הַיּוֹם אוֹמֵר לוֹ עֲשֵׂה
כָּךְ וּלְמַחֵר אוֹמֵר לוֹ עֲשֵׂה כָּךְ. וּבְזִכּוֹת
שְׁנַעֲשֵׂה רְצוֹנָנוּ כְּרְצוֹנוֹ, יֵאִיר עֲלֵינוּ אוֹר
נִפְלֵא, וְנִזְכָּה לְגֵאֲלָה שְׁלֵמָה, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ
אָמֵן.

יְהִי רְצוֹן, שְׁנִזְכָּה לְכָל הַהַשְׁפָּעוֹת
שְׁנִשְׁפָּעוֹת מִפְּרֶשֶׁת פְּרָה אֲדָמָה, לְזִכּוֹת לְהַכְנִס
לְחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים, לְחַיּוֹת כָּל רִגַע בְּקִדְשָׁהּ,
לְזִכּוֹת לְכוֹן בְּכָל תְּפִלָּה, לְהַשְׁתַּדֵּל בְּכָל סוּר
מִרַע וּבְכָל עֲשֵׂה טוֹב, וְלְדַעַת, שְׁמִצָּב זֶה
שְׁאֵנוּ נִמְצָאִים בוֹ, הוּא הַמִּצָּב שֶׁהִכִּי אֶפְשָׁר
לְהַשִּׁיג בוֹ, כָּל יוֹם הוּא חָשׁוּב, בְּדִיוֹק כְּמוֹ

לה"ו בינ"ו עמ"י עש"ו

בשורה טובה לאנחבי התורה ולומדיה

בסיעתא דשמיא יצא לאור עולם סדרת הספרים

"אשיחה בחקיד"

על פרשיות השבוע באגדה

מתוך סדרת הספרים אשיחה בחקיד באגדה ובהלכה

מהרב אורן נזרית שליט"א

ערוכים מתוך שנתיים של שיעורים שבועיים

שהופצו בדיסקים "אשיחה בחקיד" א,ב,ג

הספרים מעוטרים בהסכמות גדולי הדור

השיחות והשיעורים מלאים בדרכים

לקנייני תורה ועבודת ה'

משולבים בסיפורים

על גדולי ישראל ודרך עבודתם

וכעת מבקשים לזכות את הציבור הקדוש

לסייע ולהיות שותף

להשלים את סדרת הספרים לזיכוי הרבים

וזכות לימוד התורה וזיכוי הרבים תגן בעדכם

ניתן להקדיש פרשיות

לברכה והצלחה ולעילוי נשמת וכיו"ב

לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0506491414, 0509013000

בשורה טובה לאוהבי התורה ולומדיה

לה"ד בני"ד עמ"י עש"ד

בסיעתא דשמיא בקרוב רוצים להדפיס
את סדרת הספרים החדשה

"אשיחה בחוקיך בהלכה"

חמשה כרכים

לסדר פרשיות השבוע

מהרב אורן נזרית שליט"א

נדבך נוסף חשוב מאוד לסדרות הספרים
"שיחות חיזוק", "אשיחה בחוקיך" ועוד מהמחבר

וכעת מבקשים לזכות
את הציבור הקדוש
לסייע ולהיות שותף
בהדפסת סדרת הספרים
"אשיחה בחוקיך בהלכה"
ניתן לזכות בהוצאת הסדרה
או בפרשיות
ולהקדישן לברכה הצלחה
ולעילוי נשמת וכיו"ב

הספרים מעוטרים
בהסכמת גהולי ההוד שליט"א
והתקבלו בס"ד באהבה רבה
בהיכלי התורה

לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0506491414, 0509013000